

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Petra Jaušovec

Brezposelnost in njeni vplivi

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Petra Jaušovec
Mentorica:izr. prof. dr. Tina Kogovšek
Brezposelnost in njeni vplivi

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Zahvala

Rada bi se zahvalila Nejcju, najbližjim sorodnikom in prijateljem za vso pomoč, spodbudo in energijo, ki ste mi jo dajali skozi celoten študij.

Zahvalila pa bi se tudi mentorici izr. prof. dr. Tini Kogovšek za prijazno in strokovno pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Brezposelnost in njeni vplivi

V diplomski nalogi sem proučevala brezposelnost. To temo sem si izbrala zato, ker se o tem v današnjem času veliko govori in ker je to problem, s katerim se – mislim da – vsak sreča vsaj enkrat v življenju. Za nekatere je brezposelnost izkušnja, ki jo izkusijo le enkrat, nekateri večkrat, in prav tako jo lahko izkusimo za krajše ali daljše obdobje. Najprej sem v empiričnem delu na podlagi proučene relevantne teorije postavila glavno hipotezo, da se posledice brezposelnosti kažejo na socialni izključenosti, in jo poskušala potrditi ali ovreči s pomočjo sekundarne analize raziskav Slovenskega javnega mnenja in z lastnimi kvalitativnimi intervjuji. S sekundarno analizo podatkov sem ugotovila, da so brezposelni manj zadovoljni z materialnimi razmerami, v katerih živijo, da se je 30,3 % anketiranim že zgodilo, da niso mogli poravnati sprotih stroškov za življenje in da so socialno pogosteje izolirani kot zaposleni. S pomočjo kvalitativnih intervjujev sem ugotovila, da so brezposelni v finančni stiski deležni materialne prikrajšanosti ter pogosto socialno izolirani. Glede na to, da so to tri osnovne dimenzije socialne izključenosti, lahko na podlagi obeh metod raziskovanja potrdim osnovno hipotezo, da se posledice brezposelnosti kažejo na socialni izključenosti.

Ključne besede

Brezposelnost, posledice brezposelnosti, posameznik, socialna izključenost.

The effects of unemployment

In my diploma I have studied unemployment. I have chosen this subject since at present it is often a topic of discussion and it is that kind of problem that I think everyone is confronted with at least once in the lifetime. For some unemployment is one time experience, for others it happens several times. It can be a long lasting or a short time experience. On relevant theoretical background I have built up a starting hypothesis that the effects of unemployment are reflected in social exclusion. Then I have tried to confirm or reject it with secondary analysis of Slovene Public Opinion Survey and with my own qualitative interviews. With secondary analysis I have established that unemployed are less satisfied with their material conditions, 30.3 % of unemployed were faced with the situation where they were unable to cover their costs of living and are more frequently socially isolated. Through qualitative interviews I have established that unemployed have financial difficulties, are in material deprivation and are often socially isolated. Given that these are the three basic dimensions of social exclusion I was able, using two different methods of research, to confirm the hypothesis that the effects of unemployment are reflected in social exclusion.

Key words

Unemployment, effects of unemployment, individual, social exclusion.

Kazalo

1	UVOD	6
2	ČLOVEK IN DELO	7
3	BREZPOSELNOST	8
3.1	OPREDELITEV BREZPOSELNE OSEBE.....	8
3.2	VRSTE BREZPOSELNOSTI	9
4	POSLEDICE BREZPOSELNOSTI	12
4.1	FINANČNE POSLEDICE.....	13
4.2	SOCIALNE POSLEDICE.....	13
4.3	PSIHOLOŠKE REAKCIJE	13
5	SOCIALNA IZKLJUČENOST.....	15
5.1	POJEM SOCIALNE IZKLJUČENOSTI.....	15
5.2	ELEMENTI SOCIALNE IZKLJUČENOSTI.....	15
6	METODOLOGIJA RAZISKAVE.....	18
6.1	OPIS UPORABLJENE METODOLOGIJE	18
6.2	PREDSTAVITEV METOD ANALIZE	18
6.3	SPREMENLJIVKE IN INDIKATORJI.....	19
7	PREDSTAVITEV REZULTATOV.....	23
7.1	SEKUNDARNA ANALIZA PODATKOV	23
7.2	KVALITATIVNI INTERVJUJI	25
7.2.1	<i>Brezposelnost in revščina</i>	<i>26</i>
7.2.2	<i>Brezposelnost in socialna izolacija.....</i>	<i>27</i>
8	SKLEP	31
9	LITERATURA	33
PRILOGE.....	35	
	PRILOGA A: TABELE (SEKUNDARNA ANALIZA)	35
	PRILOGA B: SINTAKSA	37
	PRILOGA C: TRANSKRIPTI INTERVJUJEV	38

Kazalo slik

SLIKA 5.1: ELEMENTI SOCIALNE IZKLJUČENOSTI	15
SLIKA 6.1: INTERVALA ZAUPANJA ZA ZADOVOLJSTVO Z MATERIALNIMI RAZMERAMI.....	24

Kazalo tabel

TABELA 6.1: POVPREČNO ZADOVOLJSTVO Z MATERIALNIMI RAZMERAHMI.....	23
TABELA 6.2: ZMOŽNOST PORAVNAVE STROŠKOV ZA ŽIVLJENJE.....	24
TABELA 6.3: SOCIALNA IZOLIRANOST.....	25

Seznam kratic

ILO – *International Labour Organization* (Mednarodni urad za delo)

SURS – Statistični Urad Republike Slovenije

UNDP – *United Nations Development Programme* (Razvojni program Združenih narodov)

1 Uvod

Osamosvojitve Slovenije leta 1991 iz samoupravno-socialističnega gospodarstva v sistem tržnega gospodarstva je s posledičnim prestrukturiranjem gospodarstva imelo pomembne posledice za prebivalstvo. Proces prilagajanja novim trgom in lastninskim razmerjem je pomembno vplivalo na upad delovno aktivnega prebivalstva in povečanje brezposelnosti (Human Development Report-Slovenia 1998).

Ker delo nima le ekonomske funkcije, ampak pomeni tudi proces med ljudmi, družbeni proces, je človekova svobodna ustvarjalna aktivnost (Kavčič 1987), se z mnogimi posledicami brezposelnosti ukvarjamo tako na fakultetah (Fakulteta za družbene vede, Fakulteta za socialno delo, Ekonomska fakulteta ...), z njo se ukvarjajo tudi najrazličnejši mediji, ki poročajo o deležih brezposelnosti in poudarjajo vpliv te problematike na različna področja našega življenja. Na vpliv na različna področja, kot so socialna, psihična in zdravstvena, pa opozarjajo tudi psihologi in sociologi, ki se s problematiko brezposelnosti tudi veliko ukvarjajo.

V diplomski nalogi sem tako v prvem, teoretičnem delu predstavila pojem brezposelnosti, pojem socialne izključenosti ter povezavo med tema dvema pojmomoma. Na podlagi teoretične analize obeh pojmov je temeljila hipoteza, da *se posledice brezposelnosti kažejo na socialni izključenosti posameznika*. To sem želela empirično tudi preveriti, in sicer na podlagi raziskav, ki so bile narejene v okviru Slovenskega javnega mnenja, in na lastnih kvalitativnih intervjujih.

V drugem poglavju je predstavljen osnovni pomen dela in zaposlitve, v tretjem poglavju si lahko preberemo o fenomenu brezposelnosti, opredelitvi brezposelne osebe in vrstah brezposelnosti, četrto poglavje je namenjeno teoretični razčlenitvi posledic brezposelnosti, v petem pa je podrobneje predstavljena socialna izključenost. V šestem poglavju preidemo na empirični del diplomske naloge, zato si v tem poglavju lahko preberemo o izbrani metodologiji, metodah analize ter podrobneje pogledamo uporabljene spremenljivke in indikatorje. Sedmo poglavje je posvečeno analizi rezultatov. Zaključne misli s ponovitvijo bistvenih sklepov so podane v poglavju osem.

2 Človek in delo

Delo lahko definiramo kot smiselno in namerno, k cilju usmerjeno dejavnost človeka. Delo poteka kot dvojni proces. Na eni strani je to proces med človekom in naravo, kjer človek s svojo dejavnostjo pridobiva sredstva za življenje, po drugi strani pa je delo proces med ljudmi, je družbeni proces. Koristni učinek dela se kaže predvsem v zagotavljanju temeljnih človekovih potreb. Temeljne človekove potrebe pa niso zgolj pridobivanje osnovnih sredstev za življenje, ampak je delo tudi sredstvo za samouresničevanje človeka, zadovoljevanje potreb po ustvarjalnosti, neodvisnosti ipd. (Kavčič 1987, 11–15).

»Delovna mesta oziroma zaposlitev ima za posameznika vsaj tri različne pomene: prispevajo k produkciji dobrin in storitev, zagotavljajo posamezniku in njegovi družini vir dohodka oziroma vir blaginje ter dajejo posamezniku občutek vrednosti, identitete in namena« (Ignjatovič 2002, 132).

»Zaposlitev predstavlja v sodobni družbi osrednji del vsakdanjega življenja in ključni vir finančne neodvisnosti, statusa, prestiža, identitete ter socialne participacije. Razvoj trga dela spreminja stabilnost zaposlovanja, ki je pomemben vir socialne vključenosti« (Rapuš - Pavel 2005).

3 Brezposelnost

Nasprotje delu in zaposlenosti predstavlja brezposelnost, katere pomemben člen so brezposelne osebe ki jih, kot bomo videli v nadaljevanju, različni avtorji različno opredeljujejo. Definicije izhajajo iz teoretičnih opredelitev ali pa služijo statističnim merjenjem brezposelnosti, pri čemer so osnovni podatki za Slovenijo v tem poglavju tudi na kratko predstavljeni. V drugem podpoglavju pa so predstavljene vrste brezposelnosti, katere nam bodo pomagale razumeti vzroke in okoliščine, ki vodijo do brezposelnosti.

3.1 Opredelitev brezposelne osebe

Med brezposelne osebe po definiciji Mednarodnega urada za delo (ILO) prištevamo vse osebe, ki so v določenem času brez dela, vendar pa so pripravljene delati in iščejo delo, vključujejo pa se tudi osebe, ki so začasno ali za stalno odpuščene in ne dobivajo plač (Ravnić po ILO v Svetlik 1985, 21).

Definicija, ki jo bom tudi sama uporabila, pravi, da so brezposelne osebe tiste, ki (Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti 107/2006):

- niso v delovnem razmerju,
- samozaposlene osebe, katerih dobiček iz dejavnosti, ki je ugotovljen brez upoštevanja znižanj in davčnih olajšav v skladu s predpisi o dohodnini in povečan za obračunane obvezne prispevke za socialno varnost, ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače, in lastniki ali solastniki gospodarskih družb, ki niso zavarovani na drugi podlagi, in v katerih dobiček, zmanjšan za plačane prispevke za obvezno socialno zavarovanje, v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače,
- lastniki, zakupniki, najemniki ali drugi uporabniki kmetijskega ali gozdnega zemljišča s katastrskim dohodkom do višine, ki je določena kot podlaga za vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- osebe, ki niso upokojenci, študenti, dijaki, vajenci, udeleženci izobraževanja odraslih, mlajši od 26 let, ali udeleženci izobraževanja v skladu s 53. b členom tega zakona ter udeleženci

programa usposabljanja na delovnem mestu na podlagi programov ukrepov aktivne politike zaposlovanja iz 50. člena tega zakona

in so:

- zmožne za delo,
- prijavljene pri zavodu,
- na razpolago za zaposlitev,
- aktivni iskalci zaposlitve.

Za ugotavljanje stopnje brezposelnih (delež brezposelnih oseb v aktivnem prebivalstvu) sta pomembni dve metodologiji: anketna brezposelnost in registrirana brezposelnost. Anketno brezposelnost ugotavljamo z Anketo o delovni sili, ki jo v Sloveniji izvaja SURS (Statistični urad Republike Slovenije). Anketa vključuje osebe, ki v času, ko so bile anketirane, niso opravljale plačanega dela in so v dveh tednih od dneva anketiranja pripravljene začeti s plačanim delom in so v zadnjih 4 tednih iskale zaposlitev. V Sloveniji se ta vrsta brezposelnosti ugotavlja 4-krat na leto.

Registrirano brezposelnost predstavljajo osebe, ki so prijavljene na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje in ustrezajo merilom brezposelnosti, določenim s strani zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (SURs).

Rast števila brezposelnih oseb se je začela v tretjem četrtletju 2008, torej potem, ko je stopnja brezposelnosti dosegla vrednost 4,1 %, najnižjo po letu 1993, tj. po letu, v katerem se je začela izvajati Anketa o delovni sili. Konec leta 2009 je ta stopnja poskočila na 6,4 %, leta 2010 se je še povzpela, in to na 7,3 %. Najvišjo stopnjo brezposelnosti po ADS (ali t. i. anketne brezposelnosti) smo zabeležili spomladi leta 1993, in sicer je bila takrat kar 9,1-odstotna (SURs).

3.2 Vrste brezposelnosti

Vrste brezposelnosti so posledica prevelike ponudbe delovne sile na trgu, premajhnega povpraševanja po delovni sili, neuskklajenosti med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili ali pa so rezultat neustreznega delovanja trga delovne sile (Svetlik 1985, 63).

Vrste brezposelnosti (Svetlik 1985, 25–46):

- *Prostovoljna brezposelnost*

»Danes med prostovoljno brezposelne pogosto štejemo tiste posameznike, ki niso pripravljeni sprejeti dela za nižjo plačo, kot se zdi njim ustrezna, ki se niso pripravljeni preseliti v kraj, kjer so na voljo prosta delovna mesta, ali ki se niso pripravljeni prekvalificirati« (Svetlik 1985).

- *Tehnološka brezposelnost*

Tehnološka brezposelnost nastaja na strani povpraševanja po delovni sili. Je posledica novih tehnologij, ki vplivajo na zmanjševanje delovnih mest in spremembe v njihovi strukturi (Svetlik 1985).

V smislu brezposelnosti ločimo dva tipa (novih) tehnologij: popolnoma novo tehnologijo in tisto, ki nadomesti obstoječo. Pri čemer prva bolj pozitivno vpliva na zaposlovanje kot druga. Kot primer Svetlik navaja računalnik, ki je spodbudil zaposlovanje, kot primer druge pa navaja mikroprocesor, ki je zaposlovanje skrčil (Svetlik 1985).

- *Odkrita brezposelnost*

»Odkrito brezposelnost predstavlja aktualna ponudba delovne sile in je odvisna od števila in vrste prostih delovnih mest na eni ter od števila in karakteristik iskalcev zaposlitve na drugi strani« (Svetlik 1985).

Delimo jo na tri vrste: frikcijska, ki jo pripisujejo slabemu delovanju trga delovne sile, predvsem slabemu pretoku informacij o prostih delovnih mestih in o iskalcih zaposlitve. Brezposelnost zaradi premajhnega povpraševanja, pravijo ji tudi Keynesova brezposelnost. Keynes pravi, da akumulacija dohodka, ki ni usmerjena niti v potrošnjo niti v investicije, povzroča blagovne presežke oziroma premajhno povpraševanje po blagu. To pa vpliva na zmanjšanje proizvodnje in investicij in na zmanjševanje povpraševanja po delovni sili.

Ta vrsta brezposelnosti se ponavadi pojavlja le občasno zaradi cikličnih nihanj gospodarstva, tako se lahko pojavlja na primer kot posledica recesije in izgine z oživljanjem gospodarske rasti. Za strukturno brezposelnost je značilna pokritost z neustreznimi delovnimi mesti, kar pomeni, da prihaja do neskladij med ponudbo delovne sile in povpraševanjem po njej. Najpomembnejša neskladja nastajajo v poklicih, stopnji izobrazbe in regionalni razporeditvi iskalcev zaposlitve. Nekateri pa sem prištevajo tudi neskladja v psihofizičnih sposobnostih iskalcev zaposlitve oziroma psihofizičnih zahtevah delovnih mest ter plačah, za katere so brezposelni pripravljene delati, in plačah, ki so jih delodajalci pripravljene odšteti za delo na prostih delovnih mestih (Svetlik 1985).

- *Prikrita brezposelnost*

V primeru prikrite brezposelnosti moramo upoštevati kriterij prostovoljnosti. K prikriti brezposelnosti štejemo osebe, ki same hočejo biti boljše, bolj produktivno ali dalj časa zaposlene, in osebe, ki niso zaposlene, ne iščejo aktivno zaposlitve, pa bi se vendarle želele zaposliti (Svetlik 1985).

Prikrita brezposelnost je sestavljena iz podzaposlenosti in latentne brezposelnosti. Med podzaposlene osebe štejemo osebe, ki so sicer zaposlene ali samozaposlene, vendar bi želele delati več ali na zanje bolj primernih delovnih mestih. Med latentno brezposelne osebe štejemo osebe, ki niso zaposlene, ne iščejo zaposlitve ali pa se to iskanje nikjer ne registrira, vendar so se pripravljene takoj ali ob določenih pogojih zaposliti (Svetlik 1985).

4 Posledice brezposelnosti

V psihološki znanosti, ki obravnava posameznika kot osrednji objekt proučevanja, je zaznan velik porast zanimanja za problematiko izgube zaposlitve in brezposelnosti predvsem po letu 1980« (Bratina 1992).

Leonard Fagin in Martin Little trdita, da brezposelni z izgubo službe izgubijo več kot denar (Haralambos in Holborn 2001, 255–256):

- zaposlitev daje občutek identitete,
- služba zagotovi obvezno aktivnost,
- izgubijo zmožnost za strukturiranje psihološkega časa,
- dohodek od dela nudi svobodo in nadzor zunaj dela.

Posameznik pri soočanju z brezposelnostjo po mnenju Hilla preide tri faze (Hill v Svetlik 1985, 73–76):

- Prvi odgovor: posamezniki to fazo doživljajo, kot da se ni zgodilo nič posebnega, so začasno brez dela, še vedno se identificirajo s svojim poklicem. Doživljajo jo kot prijeten dopust, imajo čas za hišna opravila, dolgo spijo ipd., obenem pa si že začnejo iskati novo zaposlitev.
- Vmesna faza: počitnic je konec, prihranki poidejo in, kar je najvažnejše, prve prijave za ponovno zaposlitev so propadle. Začne se podcenjevati, zapade v depresijo, pase dolgčas in lenobo. Dobi občutek poklicne in psihološke nesposobnosti. Dela ne išče intenzivno. Vse bližje je skupini apatičnih delavcev.
- Ustaljena brezposelnost: posameznik več ni zaskrbljen, ne upa na zaposlitev in si zanjo ne prizadeva. Prilagodi se standardu, ki temelji na nedelu. Delo še išče, vendar brez pravega upanja in prizadevanja. Spremljajoči pojav trajanja brezposelnosti je socialna izolacija, ki nastopi zaradi sramu ter izgube samozaupanja in poklicne identitete. Izgubi delovne kolege in nima več sredstev, da bi lahko vzdrževal stike v prostem času. Nima denarja za gostilno, avto je predrag, sorodnikom je v breme. Napetosti rastejo tudi v družini.

Ko posameznik ostane brez zaposlitve, se mu življenje na več načinov spremeni. Posamezniki spremembe doživljajo na različne načine in v različnem obsegu. Posledice brezposelnosti

najrazličnejši avtorji na različne načine opredeljujejo; sama bom za potrebe diplomske naloge izpostavila razlikovanje med finančnimi, socialnimi in psihičnimi posledicami.

4.1 Finančne posledice

Ko govorimo o posledicah brezposelnosti, najprej pomislimo na finančne posledice, ki se kažejo predvsem kot oteženo zadovoljevanje življenjskih potreb. Ko se pojavijo težave pri zagotavljanju osnovnih življenjskih potreb, lahko govorimo tudi o pojavu revščine. Materialno pomanjkanje lahko vodi v finančno stisko, ki lahko pripelje do drugih vrst posledic, ki imajo lahko za posameznika kompleksnejše posledice.

4.2 Socialne posledice

Ko oseba ostane brez zaposlitve, izgubi najpomembnejše sredstvo za zadovoljevanje osnovnih potreb, prav tako pa, kot pravi Bratina, izguba zaposlitve vpliva na mentalno in fizično zdravje posameznika ter je povezana tudi s spremembo posameznikovega vedenja ter spremembo lastne podobe, ki jo ima posameznik o sebi in kreira njegov odnos do okolja (Bratina 1992).

Brezposelnost je resen ekonomski in socialni problem in tudi pogosto eden glavnih razlogov socialnim motnjam, ki so resna grožnja človekovemu blagostanju in socialni varnosti (Cink 2007).

Posameznik ob izgubi zaposlitve doživi velik šok, temu najpogosteje sledi želja, volja in motivacija pri iskanju nove zaposlitve. Šok, ki ga posamezniki doživljajo, vpliva tudi na njihovo samospoštovanje, ki pa ne vpliva le na nizko samopodobo, ampak tudi na kvaliteto socialnih odnosov – bodisi v okviru družine ali širše. Na kvaliteto socialnih odnosov vpliva tudi manjša razpoložljivost finančnih sredstev. Pri omenjenih težavah bi posamezniku lahko pomagala socialna in predvsem čustvena opora, vendar pa se pri tem pojavi vse pogostejši občutek odvisnosti. To se kaže kot emocionalni problem, tenzija, stalna zaskrbljenost, anksioznost, depresija ipd., kar nemalokrat vodi v zdravstvene probleme, možnost ponovne zaposlitve pa je vedno manjša (Bratina 1992).

4.3 Psihološke reakcije

Fagen in Little naštevata 4 stopnje psihološke reakcije na nezaposlenost (Haralambos in Holborn 2001, 256–257):

- stopnja duševnega pretresa,
- zanikanje in optimizem – nezaposlenost obravnavajo kot prehodni položaj,
- tesnoba in stiska: ob iskanju nove zaposlitve,
- vdanost v usodo in prilagoditev.

Kot pravi pedagoginja Neža Ceglar:

Številne raziskave in (tudi) praksa so pokazale, da trajno brezposelne osebe, ki se dnevno spoprijemajo z vprašanjem preživetja, postopoma izgubijo občutek strukturiranja dneva, prežema jih pesimizem, pojavljati se jim začno dvomi o primernosti in sposobnosti za opravljanje dela, zaradi česar pride do nizke samopodobe in upada samozavesti. Izključenost iz družbe ter občutek nekoristnosti jih pahnejo v asocialnost, zaprejo se vase, kar pogosto vodi v depresivnost, v skrajnem primeru tudi v fatalnost (Sjekloča in Celjan 2006).

5 Socialna izključenost

5.1 Pojem socialne izključenosti

Pojem socialne izključenosti je definiran na različne načine. Večina uporab se nanaša na posledice prikrajšanosti v smislu izključenosti iz trga dela, revščino in socialno izolacijo. Te dimenzije socialne izključenosti se medsebojno krepijo, generirajo v začarani krog, ki vodi v slabšanje posameznikove družbene situacije (Wilson, Kronauer, Paugam in Gillie v Gallie in drugi 2003).

Mayes in drugi ugotavljajo, da ima pojem socialne izključenosti štiri ključne značilnosti: je večdimenzionalen, dinamičen proces, je relativen glede na čas in kraj in pomeni ujetost (Mayes in drugi v Twena in Asbjørn-Aaheim 2005).

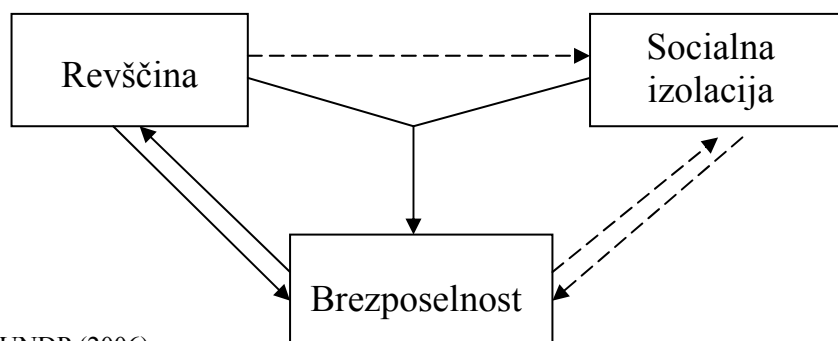
5.2 Elementi socialne izključenosti

Socialno izključenost lahko definiramo kot začaran krog, sestavljen iz treh komponent (UNDP 2006):

- brezposelnost,
- revščina,
- socialna izolacija.

Te tri komponente in razmerja med njimi so prikazane v spodnji sliki, pri čemer neprekinjene puščice kažejo močno povezanost, prekinjene puščice pa označujejo šibka in spremenljiva razmerja.

Slika 5.1: Elementi socialne izključenosti

Vir: UNDP (2006).

Dimenzije socialne izključenosti vplivajo ena na drugo in ustvarjajo spiralo negotovosti, ki se konča kot množična prikrajšanost. Prikrajšanost se najpogosteje začne z izgubo zaposlitve, ki vodi do občutnega poslabšanja življenjskega standarda, kar pomeni večje tveganje za revščino. Zaradi pomanjkanja denarja in stigmatizacije, ki jo lahko povzroči brezposelnost, socialne vezi slabijo in povečujejo verjetnost nastanka socialne izolacije. Socialna izolacija ima negativen učinek na zaposlovanje, saj so posamezniki izolirani od vira informacij in nimajo socialne opore, potrebne za iskanje nove zaposlitve (povzeto po UNDP 2006).

- *Brezposelnost in revščina*

Povezavo med brezposelnostjo in revščino kot vidikom fenomena socialne izključenosti najpogosteje povezujemo s pomanjkanjem finančnih in materialnih sredstev, ki pa najpogosteje nastopijo zaradi izgube zaposlitve. Življenje v revščini posameznikom povzroča dodatne težave pri iskanju zaposlitve in pri mnogih posameznikih prispeva k pasti dolgoročne brezposelnosti (UNDP 2006). Prav tako pa, kot pravijo Gallie in drugi (2003), finančne napetosti lahko povečajo napetosti v družini in prispevajo k povečanju ločitev med partnerji in k številnim drugim posledicam, ki smo jih že omenjali.

- *Brezposelnost in socialna izolacija*

Brezposelni se izolirajo sami ali jih izolira družba. Prvi primer je značilen predvsem za brezposelne, ki se izolirajo, kot smo povedali že pri socialnih posledicah brezposelnosti, bodisi zaradi nizke samopodobe, izgube občutka identitete, nizkega samospoštovanja ipd. Lahko se pojavi tudi odtujitev od družine in prijateljev zaradi občutka odvisnosti od njihove pomoči, vendar pa bi le-ti posamezniku lahko bili pomemben vir opore, tako emocionalne kot materialne.

Drugi primer se v literaturi najpogosteje navezuje na ranljive skupine prebivalstva (na primer osebe v postpenalni obravnavi), ki so zaradi svojih lastnosti, ovir, načina življenja, življenjskih okoliščin ali pripisane stigme pogosto manj fleksibilne pri odzivanju na hitre in dinamične spremembe, ki jih prinaša sodobna družba, in manj konkurenčne na trgu delovne sile in na drugih področjih, ki delujejo po načelih tekmovalnosti (Kobal in Žakelj 2007).

Pomanjkanje finančnih sredstev, ki kot smo že ugotovili, najpogosteje nastopi zaradi izgube zaposlitve, kot pravijo Gallie in drugi (2003), otežuje vzdrževanje vzorcev družabnosti s prijatelji v

skupnosti glede na pomembnost izmenjave pri vzdrževanju družbenih odnosov. Isti avtorji v svojem delu ločijo tri sfere sociabilnosti, ki bodo tudi uporabljene v raziskovalnem delu diplomske naloge kot indikatorji socialne izolacije:

- Primarna sociabilnost (gospodinjstvo): Če v gospodinjstvu ne živijo sami, to lahko pomeni, da imajo potencialno možnost dostopa do informacijske mreže in socialne opore.
- Sekundarna sociabilnost (neformalna sociabilnost v lokalni skupnosti): Kjer je na vprašanje o pogostosti druženja s sosedi, prijatelji, sorodniki, ki ne živijo v njihovem gospodinjstvu, odgovor »skoraj vsaki dan« indikator močne socialne integracije.
- Terciarna sociabilnost (participacija v družbi): Participacija v družbenih aktivnostih, kot so na primer klubi, zveze, organizacije, tudi nakazuje na močno socialno integracijo znotraj neke skupnosti in posledično odsotnost socialne izolacije.

6 Metodologija raziskave

6.1 Opis uporabljene metodologije

Odločila sem se za triangulacijo metod, s čimer želim doseči bolj kvalitetne podatke oziroma rezultate. Odločila sem se za kombinacijo metod sekundarne analize podatkov in kvalitativnih intervjujev.

- Izvedla sem 10 intervjujev z naključno izbranimi osebami, ki sem jih srečala v okolici Zavoda za zaposlovanje v Ljubljani, posnetek ene anketiranke pa sem zgolj ponovno uporabila, saj sem ga pridobila znotraj študija z delom na seminarski nalogi pri predmetu Kvantitativno družboslovno raziskovanje na Fakulteti za družbene vede. Sodelovanje v intervjujih so odklonile tri osebe, saj jim je o brezposelnosti zelo neprijetno govoriti.

Pazila sem na to, da so osebe različnih spolov, različnih starosti in iz različnih okolij. Starost intervjuvanih žensk se giblje med 27 in 45 let, moških pa med 30 in 55 let. Podatke sem zbirala v juniju 2011, imena anketirancev bodo v analizi izmišljena, saj jim želim nuditi čim višjo stopnjo anonimnosti.

- Pri sekundarni analizi podatkov si bom pomagala z mednarodno raziskavo stališč o delu, ki je bila objavljena v sklopu raziskav Slovenskega javnega mnenja leta 2005. To leto sem si izbrala zato, ker je to trenutno najnovejša raziskava na proučevano temo. Raziskavo je izdelal Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij.

Enota in populacija:

Enota analize je posameznik. Populacija so osebe, starejše od 18 let, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in institucionalizirani prebivalci, kot so dijaki in študentje v domovih, osebe na služenju vojaškega roka, osebe na zdravljenju v bolnišnicah in drugi, ki ne živijo na svojem stalnem naslovu.

6.2 Predstavitev metod analize

Podatke, pridobljene z intervjuji, sem analizirala s pomočjo programa Atlas.ti, ki mi je pomagal, da sem se v njih bolj poglobila. Program je namenjen kvalitativni analizi podatkov in omogoča

sistematično analizo besedila, slike, zvoka ali videa. S tem programom lahko najdemo, kodiramo, razlagamo ugotovitve o podatkih, tehtamo in vrednotimo njihovo pomembnost in si tudi ustvarimo sliko o zapletenih odnosih med njimi.

Podatke, namenjene sekundarni analizi podatkov in pridobljene preko Nesstar kataloga Arhiva družboslovnih podatkov, sem analizirala s pomočjo paketa za statistično obdelavo podatkov, imenovanega SPSS, in znotraj tega paketa metode rekodiranja podatkov, računanja novih spremenljivk, T-testa za neodvisna vzorca in analize kontingenčnih tabel.

6.3 Spremenljivke in indikatorji

- Kvalitativni intervju

Sklopi vprašanj:

Demografija:

- spol,
- starost.

Brezposelnost in revščina:

- finančna prikrajšanost,
- materialna prikrajšanost.

Brezposelnost in socialna izolacija:

- primarna sociabilnost,
- sekundarna sociabilnost,
- terciarna sociabilnost.

- Sekundarna analiza anketnih podatkov

Delovna aktivnost

Za pojem delovne aktivnosti (zaposlenost, brezposelnost) sem uporabila indikator 7.06 Kakšna je vaša sedanja delovna aktivnost: ali ste sedaj zaposleni ali kaj drugega?

Delovno aktiven:

- 01 – polno zaposlen (36 in več ur na teden)
- 02 – zaposlen za skrajšan delovni čas 10 do 35 ur na teden)
- 03 – zaposlen za manj kot 10 ur na teden/začasno ne dela
- 04 – samozaposlen (kmet, samostojni obrtnik, svobodni poklic)
- 05 – nezaposlen, prejimate nadomestilo, podporo
- 06 – nezaposlen, ne prejimate nadomestila, podpore

Ni delovno aktiven:

- 07 – vajenec
- 08 – študent, učenec
- 09 – pomagajoči družinski član
- 10 – upokojenec/ka z dodatno zaposlitvijo
- 11 – upokojenec/ka brez dodatne zaposlitve
- 12 – gospodinja, hišna opravila
- 13 – trajno delovno nezmožen
- 14 – ostali delovno neaktivni
- 99 – brez odgovora

Vrednosti spremenljivke delovna aktivnost sem združila v dve skupini: 1 do 4 ter 7 do 14 v eno skupino (zaposleni in delovno neaktivni) ter 5 in 6 v drugo skupino (brezposelni).

Brezposelnost in revščina

Stopnjo revščine sem operacionalizirala z indikatorjem 2.05 Kako ocenjujete materialne razmere, v katerih živite vi in vaša družina? Ocenite z lestvico od 0 do 10, pri čemer 0 pomeni najslabšo, 10 pa najboljšo oceno. V kolikšni meri ste torej zadovoljni oz. nezadovoljni z materialnimi razmerami v vaši družini? (en odgovor)

zelo										zelo	ne vem,
nezadovoljen										zadovoljen	b.o.
00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	99

in indikatorjem 2.10 Ali se vam dogaja, da zaradi odplačevanja kreditov ne morate pravočasno poravnati sprotih stroškov za življenje, oziroma morate zmanjševati izdatke za osnovne življenjske potrebščine? (en odgovor)

- 1 – da, pogosto
- 2 – da, včasih
- 3 – ne, nikoli ali skoraj nikoli
- 4 – nisem (bil-a) zadolžen-a
- 9 – b. o.

Indikator 2.10 sem rekodirala v R210 z naslednjimi vrednostmi:

- 1,2 → 1 – da
- 3 → 2 – ne, nikoli ali skoraj nikoli
- 4 → 3 – nisem (bil-a) zadolžen-a

Ostale vrednosti: manjkajoče.

Brezposelnost in socialna izolacija

Za pojem socialne izoliranosti sem uporabila spremenljivko 2.08 Če bi bilo vaše gospodinjstvo zelo na tesnem z denarjem, ali imate kakšnega prijatelja ali sorodnika, od katerega bi si lahko sposodili toliko, kolikor znaša približno 1/4 mesečne plače ali pokojnine...? (en odgovor)

- 1 – zagotovo da
- 2 – verjetno da
- 3 – verjetno ne
- 4 – zagotovo ne
- 9 – ne vem, b.o.

in 2.14 Če ocenjujete na splošno, ali bi rekli, da večini ljudi lahko zaupamo, ali menite, da je treba biti z ljudmi zelo previden? (en odgovor)

- 1 – večini ljudi lahko zaupamo
- 2 – z ljudmi moramo biti zelo previdni
- 9 – ne vem, neodločen

Ki sem jo rekodirala v R214:

- 1 → 0 – večini ljudi lahko zaupamo
- 2 → 1 – z ljudmi moramo biti zelo previdni

In nato sem z rekodiranjem spremenljivk R214 in 2.08 (vrednost 9 – ne vem, b. o. – ni bila upoštevana) dobila indikator socialne izoliranosti: $Izoliranost = 2.08 + R214$.

7 Predstavitev rezultatov

V prejšnjem poglavju sem predstavila spremenljivke, indikatorje in metode, s katerimi bom osnovno hipotezo, ki pravi, da se *posledice brezposelnosti kažejo na socialni izključenosti posameznika*, preverjala v tem poglavju. V tem poglavju bodo torej predstavljeni rezultati sekundarne analize podatkov in kvalitativnih intervjujev.

7.1 Sekundarna analiza podatkov

- *Finančni in materialni položaj*

Tabela 7.1: Povprečno zadovoljstvo z materialnimi razmerami

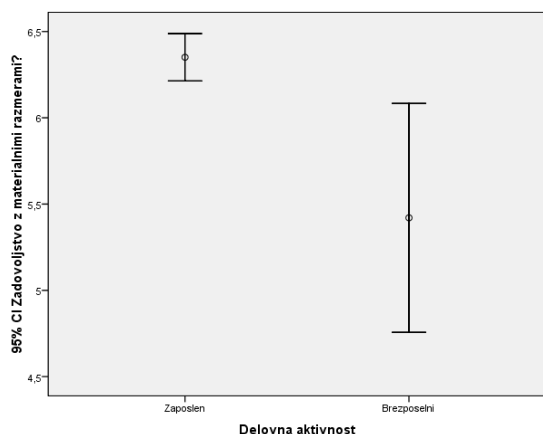
Delovna aktivnost		N	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Zadovoljstvo z materialnimi razmerami?	Zaposlen	923	6,35	2,12
	Brezposelni	69	5,42	2,76

t = 3,439 p < 0,01

Kot je razvidno iz Tabele 7.1, dobljeni rezultati kažejo, da na vzorcu obstaja razlika med zaposlenimi in brezposelnimi: zaposleni so z materialnimi razmerami bolj zadovoljni kot brezposelni, saj je njihova aritmetična sredina večja, razlike med njimi pa so manjše (standardni odklon). Vendar pa me zanima, ali je razlika na teh dveh vzorcih posledica dejanske razlike na populacijah ali je posledica slučaja.

Iz rezultatov testne statistike, ki ima vrednost 3,439, njena statistična značilnost pa 0,001, lahko sklepamo, da so tudi na populaciji zaposleni bolj zadovoljni z materialnimi razmerami kot nezaposleni.

Slika 7.1: Intervala zaupanja za zadovoljstvo z materialnimi razmerami

Intervala zaupanja za populacijski povprečji se ne prikrivata, kar potrjuje zgornje ugotovitve o statistično značilnih razlikah med zadovoljstvom z materialnimi razmerami na populaciji zaposlenih in nezaposlenih.

Tabela 7.2: Zmožnost poravnave stroškov za življenje.

		Delovna aktivnost		
		Zaposlen	Brezposelni	Skupaj
Ali se vam dogaja, da zaradi odplačevanja kreditov ne morate pravočasno poravnati sprotnih stroškov za življenje, oziroma morate zmanjševati izdatke za osnovne življenjske potrebščine?	Da	158 17,6 %	20 30,3 %	178 18,4 %
	Ne, nikoli ali skoraj nikoli	351 39,0 %	15 22,7 %	366 37,9 %
	Nisem (bil-a) zadolžena	391 43,4 %	31 47 %	422 43,7 %
	Skupaj	900 100 %	66 100 %	966 100 %

$\chi^2 = 9,895$ $p < 0,01$

Iz Tabele 7.2 lahko vidimo, da 47 % brezposelnih še ni bilo zadolženih, 30,3 % anketiranim brezposelnim pa se je že zgodilo, da zaradi kreditov niso mogli pravočasno poravnati sprotnih stroškov za življenje. Skoraj polovica anketiranih brezposelnih torej še ni bila zadolžena. Predvidevam, da je to zato, ker brezposelni niso kreditno sposobni in ne dobijo posojila. Če pa na drugi strani pogledamo zaposlene, lahko vidimo, da je delež vseh zaposlenih, ki zaradi kreditov ne bi mogli pravočasno poravnati sprotnih stroškov, le 17,6 %, torej polovica manj kot brezposelnih.

Tudi statistike značilnosti na populaciji kažejo na povezanost med spremenljivkama. Statistična značilnost je manjša od 0,01.

Sklepam lahko, da je zmožnost sprotne poravnave stroškov močno povezana z brezposelnostjo, kar je tudi pričakovano.

- *Socialna izoliranost*

Tabela 7.3: Socialna izoliranost

	Delovna aktivnost	N	Aritmetična sredina	Standardni odklon
Socialna izoliranost	Zaposlen	855	2,78	1,19
	Brezposelni	61	3,11	1,24

t = -2,128 p = 0,034

Iz Tabele 7.3 je razvidno, da na obeh vzorcih obstaja razlika med zaposlenimi in brezposelnimi: brezposelni so v povprečju socialno pogosteje izolirani kot zaposleni. Zanima pa me, ali je to posledica slučaja ali je razlika tudi na populaciji.

Testna statistika ima vrednost -2,128, njena statistična značilnost pa je 0,034, torej je značilna pri stopnji tveganja 5 %. Po tem lahko sklepamo, da obstaja povezanost med brezposelnostjo in socialno izoliranostjo. Brezposelni so pogosteje socialno izolirani, nimajo toliko ljudi okrog sebe, na katere bi se lahko zanesli.

S pomočjo izbranih indikatorjev in metodo sekundarne analize podatkov smo torej ugotovili, da so brezposelni manj zadovoljni s finančnimi in materialnimi razmerami, v katerih živijo, pogosteje niso zmožni poravnati sprotnih stroškov za življenje ter so v povprečju pogosteje socialno izolirani. Ker pa sem se odločila za triangulacijo metod in sem izvedla tudi kvalitativne intervjuje, si bomo v nadaljevanju pogledali analizo le-teh.

7.2 Kvalitativni intervjuji

Kot sem že omenila, je to podpoglavje namenjeno analizi kvalitativnih intervjujev, s katerimi bomo tako kot s sekundarno analizo podatkov poskušali analizirati povezanost med tremi dimenzijami socialne izključenosti.

7.2.1 Brezposelnost in revščina

Skoraj vse intervjuvane osebe prejema denarno nadomestilo ali denarno socialno pomoč. S sredstvi, ki jih prejema, le težko pokrijejo vsakdanje oziroma mesečne stroške. Tako mi je povedal na primer Rado (50 let): Ja težave so, ne ... ker stanovanje in položnice precej vzamejo, tisto, kar dobimo z denarnim nadomestilom to gre za položnice in stanovanje, no, recimo, ne. Položnice v glavnem poberejo, poberejo ti vse, kar je (Rado 2011). Podobno pravi tudi Matej (30 let): Ja vse, a ne, pač ne morem živeti, a ne, komi mi znaša čez mesec, a ne, pač nimam nič, a ne, težko bi si kej prvošču, še za becikl komi zberem, da se lahk premaknem kam, če se že morem, če si iščem službo (Matej 2011).

Anketirane sem spraševala tudi, ali so kdaj zamudili s plačilom stroškov in ali so si morali kdaj sposoditi denar. Približno polovica jih je povedala, da so že zamudili s plačilom stroškov (položnice, najemnina in podobno), in nekje polovica intervjuvanih si je že morala sposoditi denar, najpogosteje od prijateljev ali sorodnikov. Nadalje me je zanimalo, ali in kako močno jih ti stroški bremenijo in kako jih doživljajo. Odgovarjali so različno, nekateri, ki jim pomagajo starši, z njimi niso tako obremenjeni, kot tudi tisti ne, ki imajo prihranke, med ostalimi pa bi rada izpostavila Rada (50 let), ki pravi: Ja, seveda ne, je breme ne ... Breme je, seveda, veliko breme ne. Čeprav nisem dobu jaz, štiri mesece sem na tem čakalni dobi no, kokr se reče ne, čakalna... (Rado 2011). Izpostavila bi tudi Karolino (45 let), katero je finančna stiska pripeljala tako daleč, da je morala zastaviti svoje premoženje: Ne, sej mam tud unga ... Rubežnika, pa mi je ponoči pomagal, da sem to ... da sem se nekako dogovorila, da sem po obrokih, da mi je plačeval, a ne? Zdej bi ostala brez stanovanja, ker sem ga odkupla pod viškom zakona in bi bla na cesti, nebi mogla ne... (Karolina 2011).

Pri pogovoru o zadovoljstvu z materialnimi razmerami, v katerih intervjuvanci živijo, sem ugotovila, da na splošno s svojimi materialnimi razmerami niso zadovoljni. Karolina (45 let) ima na primer težave že pri osnovnih stvareh: Preveč, mmm, mislim največ mi pomen to, da je preveč draga hrana, no, v bistvu tiste osnovne stvari, ne ... kruh, mleko; pa še mam hčero, ki je stara 15 let, in obleke in šola in knjige, sej pravijo, da je brezplačna šola, ne, pa ni, ker moraš vse plačati, a ne? Malco, vse morš... Zdej mi ni treba, a ne, ker sem na socialni, drugač pa če delaš, morš pa vse to, ne ... plačati (Karolina 2011). Prav tako ima težave z osnovnimi stvarmi tudi Matej (30 let): Ja ne vem, že s hrano je problem v končni fazi, ne? Kar se pa tiče cunj, pa to pol pa itak, a ne... (Matej 2011).

Vsak od njih si tudi kaj želi, materialne stvari, ki so za nekatere samoumevne in si jih lahko privoščijo, kot so na primer računalnik in DVD predvajalnik ipd., so se pri nekaterih anketirancih izkazale zgolj kot neuresničene želje, kot je povedala na primer Monika (27 let), ki živi v skupnem gospodinjstvu s starši: Vse prav pride, recimo kakšen nov računalnik, da bi bil malo boljši, ker ta je že zlo bogi, ko ga mam doma, hja pralni stroj zdej zaenkrat imamo skupni tako da ni potrebe, televizija, DVD bi tudi prov prišlo. A torej nimate televizije in DVD-ja? Televizijo mam sicer eno tako majhno, se bol slabo vid, je takšna bol majhna in moraš bol na bliz gledat. DVD-ja pa nimam. Bi prav prišlo, seveda bi. Zaenkrat pač si to ne morem privoščit in tega nimam (Monika 2011).

Na vprašanje, ali si lahko privoščijo enotedenske letne počitnice, je večina intervjuvanih odgovorila z ne, pri čemer jim največje težave ponovno povzroča finančna situacija. Izjema so posamezniki, ki jim pomagajo bodisi starši oz. sorodniki ali partner.

7.2.2 *Brezposelnost in socialna izolacija*

Večina intervjuvanih je na vprašanje, ali v gospodinjstvu živijo sami, odgovorilo z ne. Večina torej ima potencialno možnost socialne opore.

- *Pogostost stikov*

Pri pogostosti stikov intervjuvancev s prijatelji, sorodniki, znanci sem ugotovila, da se večinoma vsi z nekom vsaj tedensko družijo. Nekateri se več družijo z družino, pa naj si bodo to najožji družinski člani, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu, ali pa so to drugi sorodniki. Spet pri drugih so te osebe prijatelji, sosedi, ipd. Osebe, ki jim nudijo socialno oporo, se torej pri posameznikih razlikujejo.

Monika (27 let) se, kot je povedala sama, tedensko družijo s prijatelji: Odvisno, kokr je. Ponavad s sorodniki bl kakšni rojstni dnevi pa kakšna praznovanja, prijatli pa tko je tud tedensko da se pač al pa, se dobiš na pijači al pa tko kej (Monika 2011). Matej (30 let) je povedal da v gospodinjstvu živijo trije. Pravi, da se pogosto družijo s sosedi, lahko bi rekli tudi skoraj vsak dan: Ja jaz živim u naselju tko da sem kar konstantno med ljudmi pa med svojimi sosedi ja... (Matej 2011).

S sosedi ima pogosto stike tudi Sandi (39 let), ki pravi, da se veliko pogovarjajo pred ali v okolici bloka, nima pa veliko stikov s prijatelji, saj pravi da mu vzdrževanje odnosov s prijatelji otežuje pomanjkanje finančnih sredstev: Pa iščeš, iščeš delo, neki bi delo ampak vedno ko prideš pol pa

pravi, ja bomo poklicali, pišeš prošnje na koncu ne dobiš nobenega odgovora. Prijatelj pa odpade, ker nimaš, recimo ko ti pride kakšen prijatelj nimaš, nimaš kaj dat na mizo gor, da neki spiyo, pojo, nimaš, pol pa rajši ti zapri se v stanovanje, druge ni (Sandi 2011).

Nekateri se zaradi slabih izkušenj ali pomanjkanja želje večinoma družijo le z osebami, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu. Takšen primer je Karolina (45 let), ki je povedala, da svoj čas najraje preživi s svojo hčerko in možem: Sploh... Mam čas, sam sploh nočm, ker sm pač za sedem mescov, pač brezposelna in sem padla full v depresijo in mi je to full težko a ne, sploh nočm. Zaprla sm se pač u svoj svet in iščem in nočem no... Ne maram tega no... Časa mam kokr hočš sam nočm, ga raj potrošm da sm u naravi s svojimi najbližjimi, s hčero, s partnerjem kokr da bi za prjatle... (Karolina 2011). Z drugimi se družijo redko, mogoče tudi zato, ker ima z njimi zaradi brezposelnosti slabe izkušnje: Mislim, grem na kšno kavico a ne, sam potem pa si mislm ne, mam pač eno kolegico k je pač za nedoločen čas in dela res po cel dan in sem ji rekla, glej si za nedoločen čas, bot vesela tud če delaš cel dan, dobiš plačo, lahko dobiš regres, lahko na banki zaprosš posojilo k ga js ne morm a ne in ona mi pa kr govori ne, ni tko k ti mislš jz bi bla pa raj tko k ti, sm rekla dobro pol pa pust službo pa boš vidla kako boš pol k boš tko k ... na mojm mestu, ne (Karolina 2011)?

Tudi Nastja (35 let), ki v gospodinjstvu živi sama, je povedala, da se sicer skoraj vsaki dan sliši ali vidi s svojimi najbližjimi sorodniki, nima pa veliko prijateljev: Jaz zlo malo prijateljev mam, jaz skor nimam, zlo mal jih mam. To na njih ne vpliva, edin jaz s svojimi brati, mami moja, pa kdo je še, pa moji tam ene žlahte tam... Drugega pa nimam skorej (Nastja 2011). Prav tako nima dosti stikov s sosedi, saj: So, mi smo v bloku vsi, ampak se nočjo z mano, oziroma še sploh nisem pristopla k njim, še nisem niti probala, mogoče pa bom še probala. Ena je v drugem tam, ena starejša ko je bla enkrat z mano v stiku, ampak kaj čem jaz z njo, sej je bla vrede ženska, pa kaj čem zdej z njo, ona ma svoje življenje, ona je druga generacija kot jst, je tok starejša, ne (Nastja 2011)? Tako kot Nastja ima težave z navezovanjem stikov s prijatelji in sosedi tudi Janez (51 let), ki sicer živi z bratovo družino, vendar pa se tudi z njimi veliko ne družijo. Nudijo mu streho nad glavo, vendar pa mu ne nudijo emocionalne opore: Vam pomagajo? Ne. Sam, sam se znajdem. Se pa pogovarjate o tem z njimi? Sam, zaslužim si sam. Njih ne briga nič (Janez 2011).

Opazimo torej lahko, da se redki družijo s prijatelji, sorodniki, znanci skoraj vsak dan, kar bi, kot smo omenili pri sekundarni socializaciji kot indikatorju socialne izolacije, pomenilo močno socialno interakcijo.

- *Doživljanje socialne interakcije*

Na vprašanja, kako doživljajo druženje z prijatelji, sorodniki, znanci, kako se ob tem počutijo in ali se z njimi pogovarjajo o brezposelnosti, sem dobila različne odgovore. Intervjuvanci so mi povedali, da ob druženju ugotovijo, da je še več stvari, ki si jih ne morejo privoščiti in jih posledično drugim zavidajo. Tako mi je povedala na primer Monika (27 let): Včasih pomisliš ja, da si brezposeln, ker si pač ne moreš tko kej prvoščit pa si morš kej pač od ust odtrgat, nevem da ne greš na tak dopust k grejo drugi recimo al pa... (Monika 2011). Klemen (35 let) pa mi je povedal, da se s prijatelji, znanci, sorodniki ne pogovarja veliko o brezposelnosti, saj: Ne, to mora vsak človek itak sam zrihtat ne? Veliko večino pač... zgolj kot kšna informacija al pa kej tacga, drugo pač ne, ne (Klemen 2011).

Nekateri omenjajo tudi to, da imajo sicer zdaj, ko so brezposelni, več časa za druženje, vendar pa jih moti to, da pogovor slej ko prej pripelje do brezposelnosti, zaradi česar jim je neprijetno. Tako je povedala na primer Tanja (42 let):

Ne, ne, zato ki sen, pravin tisti čas je bilo tak... son v sebe se zapereš, zej odvisno kak kdo preživla, jaz sploh ne znan... Meni je blo muka či sen mogla kon iti, jaz sen se zaprla v sebe, jaz sen samo duma štela biti, samo doma doma doma nikam indi. Dobesedno potlan mi je blo že to odveč, češ kon na obisk iti, to mi je bila smrt. Bojše je blo, či sem bila sama, sen se nekak čist drugačik počutila, kak pa kda si prišo nekan v družbo, te pa kak je to, pa si si že ki nejšla kej, al že ki delaš al pa to.. to to stalno, tisti stalni pritiski, češ boš, maš že ki kej al pa nemaš, mislim, to je blo hudo (Tanja 2011).

Janeza (51 let) sem vprašala, ali ima zdaj, ko je brezposeln, več časa za druženje s sorodniki, prijatelji. Povedal mi je: Sploh nimam prijateljev, težko ga najdem. Ali menite, da je to povezano z brezposelnostjo? Pomeni, če imaš denar lahko najdeš prijatelje (Janez 2011). Ko mi je povedal, da se občasno pogovarja s sosedi, sem ga vprašala, če se potem boljše počuti, če mu je lažje, ko se z nekom pogovarja o svojih težavah, vendar mi je povedal: Kaj naj rečem? Se slabo počutim, ker sem brez službe (Janez 2011).

Ko smo govorili o brezposelnosti in socialni izolaciji, smo omenjali, da se posamezniki izolirajo zaradi nizkega samospoštovanja, nizke samopodobe, in to se jasno vidi pri Karolini (45 let), katero sem jo vprašala, če se ji zdi, da so njeni odnosi z ljudmi drugačni, zdaj ko je brezposelna, in mi je

povedala: Ja... drugačni, zdej te gledajo kokr češ da si ti kriv, v bistvu pa nism bla kriva, ker je šla firma v stečaj in tud vsi mel iste plače, kot da si ti en lenuh, da ti nočeš delat ne, da živiš na državni, sam jaz nočm, jaz hočm se zaposlit, jaz nočm a ne... (Karolina 2011).

- *Participacija v družbi*

Participacijo v družbenih aktivnostih sem preverjala z vprašanjem, ali so intervjuvanci člani kakšnega kluba, organizacije. Ugotovila sem, da polovica intervjuvanih ni v nobeni organizaciji ali klubu, bi pa si želela biti, vendar jim težave najpogosteje predstavlja pomanjkanje finančnih sredstev, kot je povedala Nastja (35 let): Ja, bila sem v planinskem društvu, pa trenutno sem se izpisala glih zaradi varčevanja denarja. Ravno zaradi tega, da prišparam (Nastja 2011). Dva intervjuvanca sta že včlanjena v društvo in sta aktivna člana, dva pa nista člana nobene organizacije in se tudi nimata želje vključiti.

8 Sklep

Začetek diplomske naloge nas je vodil skozi pregled osnovnih pojmov dela in za tem njegovega nasprotja, brezposelnosti. Ugotovili smo, da morajo brezposelne osebe v Sloveniji zadostiti določenim kriterijem, ki jih uvrstijo v to skupino in jim omogočajo pridobitev osnovnih sredstev za preživetje ter omogočajo dostop do institucij, ki jim pomagajo znova najti zaposlitev. Ugotovili smo tudi, da obstajajo različne vrste brezposelnosti, vendar pa je osnovna zamisel diplomske naloge bila ugotoviti posledice, ki jih doživljajo brezposelni. Ker so posledice brezposelnosti zelo širok pojem, smo jih razdelili na finančne, socialne in psihološke. Ker smo želeli še dodatno omejiti vsebino raziskovanja, smo se še bolj osredotočili na socialne posledice brezposelnosti in znotraj tega na socialno izključenost.

Socialna izključenost je pojem ki ga definirajo predvsem tri dimenzije: brezposelnost, revščina in socialna izolacija. Te tri dimenzije smo tudi sami vpeljali v empirični del diplomske naloge in s pomočjo dveh metod razčlenjeno proučevali revščino in socialno izoliranost, ki sta s posameznimi rezultati pomagale priti do skupne ugotovitve.

S pomočjo sekundarne analize podatkov smo ugotovili, da so zaposleni tako na vzorcu kot tudi na populaciji bolj zadovoljni z materialnimi razmerami, v katerih živijo. 30,3 % vseh anketiranih brezposelnih se je že zgodilo, da niso mogli poravnati sprotnih stroškov za življenje, kar je enkrat več kot zaposlenih. To dejstvo se je izkazalo za značilno tudi na populaciji. Revščino, se pravi materialno in finančno prikrajšanost, smo ugotavljali tudi s kvalitativnimi intervjuji. Izkušnje intervjuvanih obsegajo velike težave pri pokrivanju sprotnih stroškov za življenje, večine materialnih dobrin, ki si jih želijo, si ne morejo privoščiti. Ugotovili smo, da posledično to povzroča stres.

Brezposelni so v povprečju pogosteje socialno izolirani, kar se je izkazalo za značilno tako na vzorcu kot na populaciji. Analiza intervjujev je pokazala, da večina intervjuvanih v gospodinjstvu ne živi samih, prav tako pa sta nam vsakodnevne izkušnje in prakse posameznikov pokazale, da se le-ti pogosto izolirajo od določenih skupin, bodisi se več družijo s sorodniki in ne toliko s sosedi in prijatelji bodisi se več družijo s prijatelji in ne toliko s sorodniki in sosedi. Iz pripovedovanj nekaterih intervjuvancev je bilo mogoče razbrati, da imajo večje težave pri socialni interakciji s

širšo skupnostjo, saj se večinoma družijo samo z najožjimi družinskimi člani in tudi nimajo želje ali motivacije po širši neformalni socializaciji.

Pri ugotavljanju participacije intervjuvanih v družbi smo ugotovili, da bi večina rada bila del družbenih aktivnosti, vendar pa jih pri tem najbolj ovira finančno pomanjkanje, ki ga trenutno doživljajo. Osnovno hipotezo ki pravi, da se posledice brezposelnosti kažejo na socialni izključenosti posameznika, torej lahko sprejmem.

Pri raziskovanju sem bila omejena na dostopnost že obstoječih raziskav o proučevani temi, ki je v Sloveniji statistično še precej neraziskana. V prihodnosti bi priporočala samostojno raziskavo, ki bi bila namenjena brezposelnosti, posledicam brezposelnosti, med drugim tudi socialni izključenosti.

9 Literatura

- Bratina, Aleksander. 1992. *Izguba zaposlitve in brezposelnost – bitka s stresom*. Psihološka obzorja. Dostopno prek: <http://www.dlib.si/v2/Details.aspx?query=%27source%3dznanstveni+%u010dlanki%40AND%40rele%3dPsiholo%u0161ka+obzorja%27&browse=znanstveni+%u010dlanki&pageSize=20&sort=date&sortDir=ASC&urn=URN:NBN:SI:doc-U45EMRCW> (8. julij 2010).
- Cink, Tanja. 2007. Kakovost življenja prejemnikov socialne pomoč: primer občine Nova Gorica. *Socialno delo* 46 (6): 303-313.
- Gallie D., Jacobs S. in Paugam S. 2003. Unemployment, poverty and social isolation. *European Societies* 5 (1). Dostopno prek: <http://web.ebscohost.com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/detail?vid=3&hid=21&sid=6e5501a7-ee3-4b78-be48-567a70792ebc%40sessionmgr15&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=sih&AN=14550842> (1. september 2011).
- Haralambos, Michael in Martin Holborn. 2001. *Sociologija: Teme in pogledi*. Ljubljana: DZS.
- Human Development Reports-Slovenia. 1998. *Introduction to human development report*. Dostopno prek: http://hdr.undp.org/en/reports/nationalreports/europethecis/slovenia/Slovenia_1998_en.pdf (7. julij 2010).
- Ignjatovič, Miroljub. 2002. *Družbene posledice povečanja prožnosti trga delovne sile*. Ljubljana. Fakulteta za družbene vede.
- Janez. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 19. Julij.
- Karolina. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 20. Julij.
- Kavčič, Bogdan. 1987. *Sociologija dela*. Ljubljana: delavska enotnost.
- Klemen. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 20. Julij.
- Kobal, Barbara in Tjaša Žakelj. 2007. *Socialno delo. Osebe v postpenalni obravnavi na trgu dela*. Dostopno prek: <http://www.dlib.si/v2/Details.aspx?&URN=URN%3aNBN%3aSI%3aDOC-26XS3TSO> (8. maj 2011).
- Luka. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 20. Julij.
- Malnar, Brina in skupina. *Slovensko javno mnenje 2005/1 Mednarodna raziskava Stališča o delu*. Datoteka podatkov. Univerza v Ljubljani, Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij. Ljubljana: Arhiv družboslovnih podatkov. Dostopno prek: <http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/sjm051/> (8. maj 2011).

- Matej. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 20. Julij.
- Mislim torej sem. 2011. *Atlas.ti-orodje za kvalitativno analizo*. Dostopno prek: <http://www.mislimtorejsem.si/atlasti/> (4. januar 2010).
- Monika. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 19. Julij.
- Nastja. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 19. Julij.
- Rado. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 20. Julij.
- Rapuš-Pavel, Jana. 2005. Ranljivost mladih pri soočanju z brezposelnostjo. *Socialna pedagogika* 9 (3). Dostopno prek: <http://www.zzsp.org/revija/2005/05-3-329-360.pdf> (14. maj 2011).
- Sandi. 2011. Intervju z avtorico. Ljubljana, 21. Julij.
- Sjekloča, Marko in Celjan. 2006. *Kakšne posledice pušča dolgotrajna nezaposlenost na posameznika?* Dostopno prek: <http://www.markosj.net/nezaposlenost.htm> (6. november 2009).
- *Statistični urad Republike Slovenije (SURS)*. Dostopno prek: <http://www.stat.si/> (21. oktober 2009).
- Svetlik, Ivan. 1985. *Brezposelnost in zaposlovanje*. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Tanja. 2009. Intervju z avtorico. Ljubljana, 18. November.
- Twena, Michelle in Asbjørn-Aaheim H. 2005. *Social Exclusion and Unemployment in the European Union: Current and Future Trends*. CICERO Report(01). Dostopno prek: <http://www.cicero.uio.no/media/3493.pdf> (8. maj 2011).
- United Nations Development Programme. Croatia. 2006. *Poverty, unemployment and social exclusion*. Dostopno prek: <http://www.undp.hr/upload/file/104/52080/FILENAME/Poverty,%20Unemployment%20and%20Social%20Exclusion.pdf> (16. julij 2010).
- *Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti*. ZZZPB-UPB1. Ur. l. RS 107/2006. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2006107&stevilka=4584> (7. julij 2010).

PRILOGE

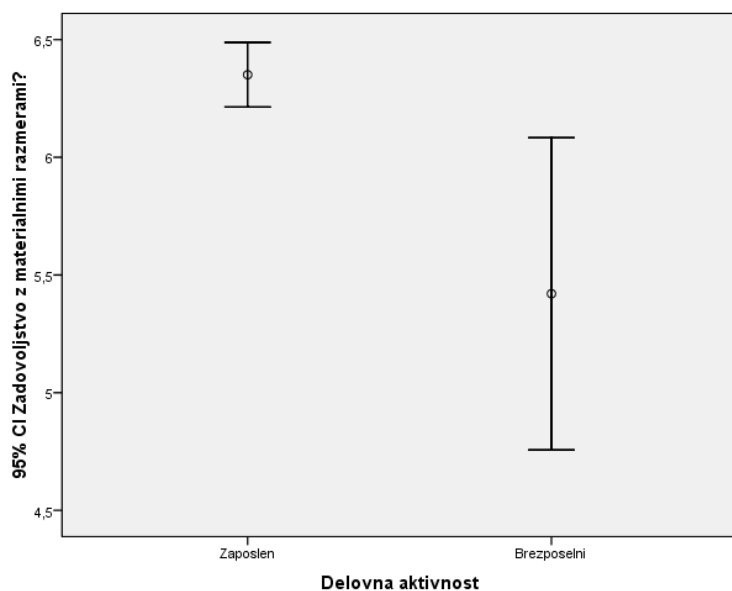
Priloga A: Tabele (sekundarna analiza)

Group Statistics

	Delovna Aktivnost	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Zadovoljstvo z materialnimi razmerami?	Zaposlen	923	6,35	2,118	,070
	Brezposelni	69	5,42	2,762	,333

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
									95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
Zadovoljstvo z materialnimi razmerami?	Equal variances assumed	8,345	,004	3,439	990	,001	,931	,271	,400	1,462
	Equal variances not assumed			2,739	74,099	,008	,931	,340	,254	1,608

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
R210 * Delovna_Aktivnost	966	96,4%	36	3,6%	1002	100,0%

R210 * Delovna_aktivnost Crosstabulation

			Delovna Aktivnost		Total
			Zaposlen	Brezposelni	
R210	da	Count	158	20	178
		% within Delovna aktivnost	17,6%	30,3%	18,4%
	ne, nikoli ali skoraj nikoli	Count	351	15	366
		% within Delovna aktivnost	39,0%	22,7%	37,9%
	nisem (bil-a) zadolžen-a	Count	391	31	422
		% within Delovna aktivnost	43,4%	47,0%	43,7%
Total		Count	900	66	966
		% within Delovna aktivnost	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,895 ^a	2	,007
Likelihood Ratio	9,740	2	,008
Linear-by-Linear Association	,937	1	,333
N of Valid Cases	966		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,16.

Symmetric Measures

		Value	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	,101	,007
	Cramer's V	,101	,007
	Contingency Coefficient	,101	,007
N of Valid Cases		966	

Group Statistics

Delovna Aktivnost	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Izolirano Zaposlenost	855	2,7789	1,18698	,04059

Group Statistics

Delovna Aktivnost	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Izolirano Zaposleni	855	2,7789	1,18698	,04059
Brezposelni	61	3,1148	1,23960	,15871

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Izolirano Zaposleni Equal variances assumed	,765	,382	-2,128	914	,034	-,33581	,15777	-,64545	-,02617
Izolirano Zaposleni Equal variances not assumed			-2,050	68,086	,044	-,33581	,16382	-,66270	-,00891

Priloga B: Sintaksa

```
RECODE V706 (5=2) (6=2) (1 thru 4=1) (7 thru 14=1) (ELSE=SYSMIS) INTO
Delovna_Aktivnost.
EXECUTE.
```

```
RECODE V210 (3=2) (4=3) (Lowest thru 2=1) (ELSE=SYSMIS) INTO R210.
EXECUTE.
```

```
RECODE V214 (1=0) (2=1) (ELSE=SYSMIS) INTO R214.
VARIABLE LABELS R214 'Zaupanje v ljudi.'.
EXECUTE.
```

```
COMPUTE Izoliranost=V208 + R214.
EXECUTE.
```

```
T-TEST GROUPS=Delovna_Aktivnost(1 2)
/MISSING=ANALYSIS
/VARIABLES=V205
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
GRAPH
/ERRORBAR(CI 95)=V205 BY Delovna_Aktivnost.
```

```
CROSSTABS
```

```
/TABLES=R210 BY Delovna_Aktivnost  
/FORMAT=AVALUE TABLES  
/STATISTICS=CHISQ CC PHI CORR  
/CELLS=COUNT COLUMN  
/COUNT ROUND CELL.
```

```
T-TEST GROUPS=Delovna_Aktivnost(1 2)  
/MISSING=ANALYSIS  
/VARIABLES=Izoliranost  
/CRITERIA=CI(.95).
```

Priloga C: Transkripti intervjujev

INTERVJU št. 1 - Monika

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Da, socialno pomoč.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja? Npr. položnice, hrana in podobno...

Glede na to, da bivam doma, se pravi pri starših, oni pokrijejo te stroške. Mam pa tisto za mobitel in podobno, za to mam denar...

Torej s socialno podporo te stroške lahko pokrijete?

No, glede na to, da večino stroškov pokrijejo starši, ostalo lahko sama.

Se pravi pri tem nimate težav?

Ne, zaenkrat ne.

Kolikšno breme vam predstavljajo ti stroški, se pravi kljub temu da večino stroškov pokrijejo starši, vam vseeno nekaj ostane.

Ja, se pravi imam položnico za mobitel, pa kar je tako da si kupiš za oblečt, za obut pa te zadeve, potem pa je treba imet nekaj da lahko greš na razgovore, plačaš poštnine za prošnje in te zadeve, ampak saj pokrijem, zdaj zaenkrat no, ni tok velik strošek.

Kaj pa pritisk s strani staršev, glede na to, da ne morete prispevati za stroške?

Ja ne, ker vejo v kakšni situaciji sem, tko da vejo da nimam od kje uzet. Zaenkrat s tem ni težav.

Seveda pa izražajo željo, da se čim prej najde neka služba.

Ste kdaj zamudili s plačilom položnic?

Ne.

Ste si morali kdaj vzeti kredit ali sposoditi denar za plačevanje položnic ali drugih dobrin?

Ja kdaj pa kdaj tko od staršev, od drugih ne, pa banka pa tudi ne, ker itak nebi nič dobila.

Pa vam to predstavlja breme?

V bistvu zdej, glede na to da nimam tolik velikih stroškov pol ni, ni to problem, ker se gre za majhne količine denarja.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Jah glede na to, da nimam velikih potreb, zaenkrat, potem ja, bi rekla da ja.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobitel?

Ne.

Kaj pa najbolj pogrešate oz. kaj si najbolj želite?

Vse prav pride, recimo kakšen nov računalnik, da bi bil malo boljši, ker ta je že zlo bogi, ko ga mam doma, hja pralni stroj zdej zaenkrat imamo skupni tako da ni potrebe, televizija, DVD bi tudi prov prišlo.

A torej nimate televizije in DVD-ja?

Televizijo mam sicer eno tako majhno, se bol slabo vid, je takšna bol majhna in moraš bol na bliz gledat. DVD-ja pa nimam. Bi prav prišlo, seveda bi. Zaenkrat pač si to ne morem privoščiti in tega nimam.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Ja, s pomočjo staršev ja. Sama pa ne. Pa še to ni nek luksuz a ne, ni to nekeje, tko bol na izi, hrvaško morje, tko... Čeprav zdaj so dokaj ugodne te last minute varjante, tud to je treba pol kej pogledat.

Ali živite sami v gospodinjstvu?

S starši živim.

Koliko vas je potem v vašem gospodinjstvu?

Jst, mami pa oči.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Jah, prej sem bila v bistvu v šoli, na faxu. Kaj pa vem, približno isto, al pa mogoče malo več da je zdej časa. Čeprav je pa tud ane, da velik časa vzame, da pač pregleduješ prosta delovna mesta, pa pač na razgovore na zavod al pa za službo pač razgovori, tko da to dost časa vzame, pa da pripraviš prošnje, pa razpošlješ, tko da... ampak je še vedno dost časa da se družiš s prijatelji in sorodniki tko da...

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Pa ja, ja...

Kako pogosto? Dnevno, tedensko, mesečno?

Zeje tko, pozdraviš se itak vsak dan a ne, ampak tko da si kakšno rečeš, bol tko da si vzameš čas pa recmo tedensko.

Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

Odvisno, kokr je. Ponavad s sorodniki bl kakšni rojstni dnevi pa kakšna praznovanja, prijatli pa tko je tud tedensko da se pač al pa, se dobiš na pijači al pa tko kej.

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisлити to dejstvo?

Včasih pomisliš ja, da si brezposeln, ker si pač ne moreš tko kej prvoščit pa si morš kej pač od ust odtrgat, nevem da ne greš na tak dopust k grejo drugi recimo al pa...

Vam drugi govorijo kam so šli?

Ja, pa si misliš uh jaz bi tut a ne, al pa pri oblekah recimo tud vidš al pa tko, čeprav sej zdej dobiš tud kej pocen a ne, za oblečt... tko da ja, pomislm na to, da sem brezposelna.

Zakaj pa mislite da je temu tako?

Ja, v bistvu zato ker si ne morš prvoščit.

Se s sorodniki, prijatelji pogovarjate o brezposelnosti?

Ja, v bistvu v tem smislu iskanja, kako kaj gre, pa ni nč recimo prostih delovnih mest, pa ni za mojo izobrazbo, pa v tem smislu tečejo pogovori.

Pa se ob tem dobro počutite, če se pogovarjate o brezposelnosti?

Ja, tko da si mal olajšaš dušo in ti je tko mal lažji pol tko si rečeš, al pa slišiš tud pol druge zgodbe k si rečeš ja, ok sej nisi sam u tem, sej drugi tud isto doživljajo, recimo zavrnitve, al pa da ti sploh ne odgovorijo na prošnjo al pa ti nevem, pač kako je blo na razgovorih in tko, tko da ja, pomaga, je fajen da se pogovarjaš o tem.

Ali se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ne, nimam občutka da bi te kdo, da bi kdo mene drugač gledu al pa....

Da se vi drugače počutite?

Ja, ne tko v tem smislu ne.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Ne.

Ali bi si želeli biti?

Ka pa vem, ne... Sej je čist ok tko.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Se prav zjutrej vstanem, pol grem na računalnik pregledat če so kakšna prosta delovna mesta in če je kej zanimivga pač itak sestaviš prošnjo, pošlješ s pošto in te zadeve. Pol popolne je pa pol bol prosto, pa druženje s prijatelji in tko, al pa z družino al pa pač karkol, nevem da je treba karkol nardit al pa....

Pomagati doma?

Ja tko, mal gospodinjstvo pa te zadeve.

Spol: ženski.

Starost: 27.

Izobrazba: diplomirani univerzitetni inženir zootehnik.

INTERVJU št. 2 - Nastja

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Sem jih, zdaj trenutno pa jih ne.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja? Npr. položnice, hrana in podobno...

Ne.

Ali imate pri tem težave?

Da.

Kakšne težave pa imate? Vam predstavljajo breme ti stroški?

Stroške mam tudi zato, ker mam še druge obveznosti in hodim nekej v tujino in skratka ne znese finančno.

Kolikšno breme vam predstavljajo ti stroški, to ste mi pravkar povedali....

Veliki zato ker slovenska zakonodaja je sprejela en nov zakon je res, da ne rečem budale, in zato grem/hodim v tujino in to me velik košta, velik stane, če bi to zej en naredu v sloveniji bi me velik cenejš pršlo, a ne?

Ali ste kdaj zamudili s plačilom položnic?

Ne. Aja, enkrat sem za elektriko.

Se pravi vam to predstavlja breme?

Noben ne mara položnic.

Ste si morali kdaj vzeti kredit ali sposoditi denar za plačevanje položnic ali drugih dobrin?

Ja, enkrat pa sem si sposodila, ja.

Od banke ali od prijateljev?

Ne od banke, tko ja...

Ali ste imeli težave z odplačevanjem le tega?

Ne, a-a.

Ali vam je to bilo v breme, da ste si morali sposoditi denar?

Ja, itak da ja. Ja.

Mi lahko poste kaj več?

Ko sem si sposodila, ko sem šla v Rusijo, sem potem, sej veste kako je to, maš stroške za avion, maš stroške za hotel in maš stroške za zdravljenje in potem vse skupi to zračunat in to spelat je zelo težko, sploh če si sam, jaz sem šla sama gor v Rusijo.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Zdej razmišlam da bi dala stanovanje v najem, to razmišlam... ali celo prodala.

Torej niste najbolj zadovoljni z materialnimi razmerami?

Hm, materialno, jaht ko, stanovanje je blo zelo drago ne, to lahko, to je bilo na Vrhniki, to je blo zelo drago in smo, sem komej spravlja skupaj in zdej pa razmišlam da bi že kr prodala, že kr na to razmišlam.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni telefon?

Pralni stroj sevede, mobilni telefon ja, to ni taka reč, računalnika pa nimam.

Nimate, ker si ga ne morate privoščiti?

Ne, ker trenutno si ga ne morem kupit.

Pa obstaja mogoče kej, poleg računalnika, kar bi potrebovali, si želeli a si ne morete privoščiti?

Ja, mislim tko, velik stroškov je ne, itak, velik stroškov pride tkole ko stanuješ sam, ampak se nekej trudno, skupej... mam še tam doma svoje k mi pomagajo, mi stojijo ob strani, je pa res težko ko sam živiš.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Ja, jaz samo tko enodnevne izlete delam. En dan pa takoj nazaj. Ja, na kratke ni na dolge, na kratko.

Pa bi si želeli iti na daljše potovanje?

Ja, včasih sem hodila veliko, pa zdej pa si pa ne morem, ker mam ene druge stvari, kot sem že rekla.

Ali živite sami v gospodinjstvu?

Ja, sama ja.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Ja, samo nisi pa zadovolen tok. Nisi zadovolen sam, ker nimaš enga zadovolstva, ker nimaš svojga vira denarja...

In to vpliva na vaše odnose?

Ja, to ni vredu. A na moje sorodnike?

Sorodnike, prijatelje, ipd.?

Jaz zlo malo prijateljev mam, jaz skor nimam, zlo mal jih mam. To na njih ne vpliva, edin jaz s svojimi brati, mami moja, pa kdo je še, pa moji tam ene žlahte tam... Drugega pa nimam skorej.

Mislite da zaradi brezposelnosti?

Kaj kako ma to veze?

Ali menite da brezposelnost vpliva na to da imate manj prijateljev/znancev?

A, ne to nebi rekla. Ne, mislim da ne.

Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

Vsak, vsak drugi dan sigurno.

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Ne, to pa ne, ker... zaenkrat še ne, ker so zelo odročni in se sploh ne...

Ne živijo v vaši bližini?

So, mi smo v bloku vsi, ampak se nočjo z mano, oziroma še sploh nisem pristopla k njim, še nisem niti probala, mogoče pa bom še probala. Ena je v drugem tam, ena starejša ko je bla enkrat z mano v stiku, ampak kaj čem jaz z njo, sej je bla vredu ženska, pa kaj čem zdej z njo, ona ma svoje življenje, ona je druga generacija kot jst, je tok starejša, ne?

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisliti to dejstvo?

Ja, pomaga odmisliti. Pomaga, da.

Zakaj pa mislite da je temu tako?

Zato ker smo mi zelo povezani in smo taka družina da skupi držimo in to vpliva na psiho.

Se z sorodniki, prijatelji pogovarjate o brezposelnosti?

Ja, samo z mami, z drugimi ne.

Zakaj pa samo z njo?

Z brati pa ne, pa tud z očetom ne. Ker je ona je bol taka, ona je bol tko...

Razume?

Sva bol na vezi, z brati pa ne.

Pa si želi te da bi se z brati oz. drugimi ljudmi pogovarjali o brezposelnosti?

Ne.

Zakaj pa ne?

Ma ne, zato ker jih nič to ne briga.

Ali se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ne, isto.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Ja, bila sem v planinskem društvu, pa trenutno sem se izpisala glih zaradi varčevanja denarja. Ravno zaradi tega, da prišparam.

Pa si želite da bi bili član katere organizacije?

Bom, gotovo bom še kdaj. Planinski klub me sigurno veseli. Na našem koncu okrog Vrhnike je velik možnosti.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Ja zej zjutri... A kej delam zjutri?

Se zbudite recimo ob 6h ali recimo ob 10h? Spite dlje časa?

Ja ob 6.30h že vstajam, neč bol zgodi. Potem pa tisto običajni zajtrk, potem pa grem na knjige. Potem pa tist k me veseli da se učim naprej, tiste učbenike ko mam pa jezik, pa jezike, kasete mam pa cd-je, to me veseli, to skor vsak juttr pržgem, tudi zvečer včasih tudi, ampak to sem zdej že obdelala, bi rabla kakšen težji tečaj že, je že prelahhek. To sem zdej že vse obdelala.

Potem pa verjetno greste kaj za službo gledat?

Ja, ja, ja to pa dopoldne. Ampak sej tuki noter nč ne pomagajo. Kaj pa oni sploh delajo? Če prideš tja ti reče, ja ste napisala prošnjo? Ja sem. Ko pa dobiš prošnjo domov si pa spet, nisi bil sprejet. Kaj pa oni pol sploh tlele so? Jaz jih skor ne rabm. Men je brezveze da sem sploh prijavljena. Oni se sploh nič ne trudjo zame. Oni se zamenič ne trudjo. Da bi kej poiskal al pa kej. Boli jih.

Se pravi to vas recimo bremeni oziroma jezi?

Ja tud jezi ja, sploh pa najbolj me pa jezi ta slovenska država k take idiotske zakone sprejema, da kar oči zaviješ, nemorš verjet kok majo ukrajinci boljše zakone, mnogo boljše. Zej bom rekla grdo besedo ampak res šef bolnice v Kijevu ni mogu verjet kakšni so to kreteni, je reku sej to ne morm verjet, ne morem verjet. Ampak če so tako sprejeli zakone, potem jaz nimam tle kej vplivat.

Spol: ženski.

Starost: 35

Izobrazba: Srednja ekonomska.

INTERVJU št. 3 - Janez

Ali ste trenutno brezposelni?

Ja sem.

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Ja, socialno pomoč.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja? Npr. položnice, hrana in podobno...

To je samo za življenje, nič več, samo za življenje. Da preživim. Lačen nisem.

Ali imate pri tem težave?

Ne.

Kolikšno breme Vam predstavljajo ti stroški?

Breme ni, ne.

Ste si morali kdaj sposoditi denar za plačevanje položnic ali drugih dobrin?

Ne, nikoli.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Ne, nisem.

Zakaj ne?

Bi hotu imet službo veš? Da bi delu...

Kaj pa materialne stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni?

Nimam nč nč...

Nič od tega nimate?

Samo telefon.

Pa bi želeli imeti te stvari?

Ja, računalnik bi rad hotu imet, pa ne morem...

Si ga ne morete privoščiti?

Ja.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Ne, ne...

Ste žalostni zaradi tega?

Sem...

Ali živite sami v gospodinjstvu?

Sam, sam sem.

Sami?

Ja, z mojim bratom.

Z bratom?

Brat ma družino in jaz z njimi živim.

Se pravi koliko članov ima potem vaše gospodinjstvo?

On dobro živi, brat dobro živi, jaz ne. On materialno dobro živi.

Koliko pa je njih?

Ima dve hčeri.

Pa ženo?

Pa ženo, ja.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za prijatelje, znance, sorodnike?

Sploh nimam prijateljev, težko ga najdem. Ali menite da je to povezano z brezposelnostjo? Pomeni, če imaš denar lahko najdeš prijatelje.

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Ja, mam.

Kako pogosto?

Samo se pozdravimo, malo poklepetamo.

Recimo vsaki teden?

Ne, občasno.

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisliti to dejstvo?

Kaj naj rečem? Se slabo počutim, ker sem brez službe.

Torej ko se družite z drugimi razmišljate o tem, da bi radi imeli zaposlitev?

Ja... Imam tri ovadbe na sodišču veš, za denar. To se vleče skoraj peto leto, nič nisem dobo, ta sodišča sploh ne ukrepaju veš? Nevem zakej, nč,tri ovadbe... Vse lepo pišejo ampak denarja nikol ni. Nevem zakaj je to...

Ali se z sorodniki, prijatelji pogovarjate o brezposelnosti?

Ja.

Vam pomagajo?

Ne.

Sam, sam se znajdem.

Se pa pogovarjate o tem z njimi?

Sam, zaslužim si sam. Njih ne briga nič.

Se pogovarjate z njimi o tem al ne?

Oh...

Vam kaj svetujejo?

Ne, nč.

Pogovarjate pa se?

Ja.

Pa se potem slabo počutite al vam pomagajo?

Ne pomagajo, ne.

Slabo se še bol počutite?

Meni ne pomaga.

Ali se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni ko se bili še zaposleni?

Ja, bolši, te sem imel denar in je bilo bolše.

Opazite spremembe?

Ja.

Ste član katerega kluba/organizacije?

....

Npr. planinsko društvo, gasilsko društvo,...

Ne, ne.

Pa bi si želeli biti?

Ja, rad bi bil tam... v planinskem društvu da bi hodil v hribe, mam rad naravo.

Zakaj pa se ne včlanite v planinsko društvo?

Če nimaš službe...

Zaradi denarja torej?

Nima človek urejeno življenje več? Da bi živel normalno.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Če imam čas se ukvarjam z glasbo.

Z glasbo se ukvarjate?

Ja.

Še kaj?

Pihala igram.

Potem pa greste malo pogledat če je kakšna služba?

Ja, nič ni.

Ali večino časa posvetite iskanju službe ali večinoma glasbi?

Ja glasbi če bi našo službo.

Spol: Moški

Starost: 51

Izobrazba: kovinar in maser.

INTERVJU št. 4 - Matej

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Ja.

Socialna pomoč?

Ja.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja? Npr. položnice, hrana...

Ne.

Ali imate pri tem težave?

Ja.

Kakšne?

Pomanjkanje denarja predvsem a ne?

Ali mi jih lahko malo opišete?

Moram se preživlat prek staršev...

Ti starši pomahajo?

Ja seveda, ja. Ja, morjo ker drgač ne gre.

Kolikšno breme vam predstavljajo breme ti stroški?

Ja vse, a ne, pač ne morem živet, a ne, komi mi znaša čez mesec, a ne, pač nimam nič, a ne, težko bi si kej prvošču, še za becikl komi zberem, da se lahk premaknem kam, če se že morem, če si iščem službo.

Ali ste kdaj zamudili s plačilom položnic?

Ja, vsak mesec seveda.

Ali ste si morali zaradi tega sposoditi denar?

Ja, to že kar par mescov se ponavlja ista zgodba, ja...

Ste imeli težave potem tudi z vračanjem tega denarja?

Jah seveda, mam jih še zdej.

Od koga pa si najpogosteje sposodite denar?

Ja od prijatlov, staršov, od banke ne, zato ker itak ne morem nič dobit, a ne?

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Ja seveda da ne, a ne? Če si morem sposojat dnar, če ne pridem do konca mesca, kako naj bom zadovoljen?

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni telefon?

Ne, pralnega stroja si ne morem kupt... ja res no...

Kaj pa mobilni telefon?

Ja, to pa mam ja.

Ali si morda želite kakšno materialno stvar pa si je ne morete privoščiti?

Ja ne vem, že s hrano je problem v končni fazi, ne? Kar se pa tiče cunj, pa to pol pa itak, a ne ...

Mogoče računalnik, da bi lahko prošnje pisali?

Pa ne karkol tud recimo za bencin da se lahko premaknem nekam, da lahko karkol probam si najdt službo al kokr kol.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Trenutno ne.

Pa bi si želeli iti na daljše potovanje?

Ne, seveda da ne! Ja seveda da si jih a ne, kako da ne.

Ali živite sami v gospodinjstvu?

Ne.

Koliko pa vas je?

Trije.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Ja, časa mam sam mi na nek način ne pomaga zato ker mam pač finančne probleme.

In se zaradi tega manj družite z njimi?

Ja, sej tud na pijačo ne morem, pač ne, ker mi zmanjka denarja in tud si ne morem privoščit da grem na pijačo, ne...

Ali imate slike s svojimi sosedi?

S kom?

S sosedi.

Ja seveda.

Kako pogosto? Tedensko? Mesečno? Dnevno?

Ja jaz živim u naselju tko da sem kar konstantno med ljudmi pa med svojimi sosedi ja...

Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

Bol mau po pravici povedan.

Zakaj?

Živimo mau ločeno, v bistvu smo tko na razdaljah in pač ni mogoče da bi se vidl vsak dan.

Torej tedensko recimo?

Ja, recimo tedensko z ožjimi, z ožjo familijo ja.

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisлити to dejstvo?

Ne. Prej mi da mislt da sem brezposeln, kot pa da mi da nek filing da pozabim.

Zakaj pa mislite da je temu tako?

Ja najbrž zarad okolice družbe a ne. Zato ker pač vidiš da recimo drugi imajo neke stvari poštimane, ti pa si v situaciji v kakršni pač si.

Ali se z njimi pogovarjate o brezposelnosti?

Niti ne.

Pa bi si želeli?

Ne, niti ne.

Zakaj ne?

Ne, zato ker sem pač tak človek da ne izpostavlam neki svojih problemov, recimo da bi jih delil zdej še z vsakim ki ga srečam.

Ali se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ja, seveda. Boljši seveda ja, mislim več komunikacije, več družbe, več aktivnosti kot recimo zdej.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Ne.

Zakaj ne?

Ja zato ker na nek način nimam finančnih zmožnosti, prej sem se ukvarju s fitnessom ne, zdej si pa tud tega ne morem privoščt.

Bi si pa želeli?

Ja, seveda.

Kako poteka vaš tipičen dan?

...

Ali spite dolgo, se hitro vstanete?

Ne, hitro se zbudim, pojem zajtrk, grem na zavod pogledat če je kakšen nov delovni mest... pol pa ne vem, pol pa se včasih dobim s svojimi frendi, včasih iščem zaposlitev naprej doma po internetu in tko.

Spol: moški

Starost: 30

Izobrazba: Fitness inštruktor in gostinski tehnik.

INTERVJU št. 5 - Karolina

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Socialno pomoč.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja? Npr. položnice, hrana in podobno...

Ne.

Ali imate pri tem težave?

Ja, sej mi partner pomaga. V bistvu pa... Zdej ne vem če lahko povem...

Lahko.

Pa itak ne vejo, jaz delam še na črno ne, ker drugač ne morem ne... Čuvam otroke pa pospravlam eno banko tko da drugač nebi mogla ne.

Se pravi si tako pomagata?

Ja.

Pa tudi partner vam pomaga?

Ja, pa tud sama k delam, to je prepovedan sam ne moreš drugač a ne, kaj češ.

Kolikšno breme vam predstavljajo ti stroški? Ste z njimi zelo obremenjeni? Recimo če si predstavljate da nebi delali na črno, pa bi dobivali samo socialno pomoč ali lahko samo s tistim denarjem...

Sama nebi mogla preživeti, mogu bi mi nekdo pomagat, al oče al partner...

Se pravi vam predstavljajo precej veliko breme?

Ufff, vlko...

Ali ste kdaj zamudili s plačilom teh...?

Ja, velikokrat.

Ste si morali kdaj sposoditi denar od prijateljev ali pa...?

Ne, sej mam tud unga ... Rubežnika, pa mi je ponoči pomagal, da sem to ... da sem se nekako dogovorila, da sem po obrokih, da mi je plačeval, a ne? Zdej bi ostala brez stanovanja, ker sem ga odkupla pod viškom zakona in bi bla na cesti, nebi mogla ne ...

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite?

Ne...

Na kakšen način?

Preveč, mmm, mislim največ mi pomen to, da je preveč draga hrana, no, v bistvu tiste osnovne stvari, ne ... kruh, mleko; pa še mam hčero, ki je stara 15 let, in obleke in šola in knjige, sej pravijo, da je brezplačna šola, ne, pa ni, ker moraš vse plačat, a ne? Malco, vse morš... Zdej mi ni treba, a ne, ker sem na socialni, drugač pa če delaš, morš pa vse to, ne ... plačat.

Verjetno si želi računalnik...

Računalnik ma, telefon ma, ker ma dedi dobro penzijo, okrog tisoč evrov, tako da ji on v bistvu... če nebi blo njega, ne vem kaj bi blo, mami mi pač...pokojna... in on ma dobro penzijo in ji vse kup, obleke, računalnik, mobitel, pol ji plačuje za na morje pa tko, v bistvu če nebi blo njega nevem kako bi... potem bi blo res hudo.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni telefon?

Ja, to že mam, to že mam ja...sam računalnik me pa sploh ne zanima, ker sem tak naravn, bl mi je vseč narava kot računalnik a ne, tko da skor nč nism na računalniku pa tud ne obvladam ker me to ne zanima vse kar hočm mi hčerka pokaže pač nočm pač no, raj berem kšno dobro knjigo pa kšn film pogledam kokr da bi bla na računalniku.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Po moje da... da ne no...

Zgolj z vašo socialno pomočjo verjetno težko?

Ne, v bistvu pa...Partner je v službi, ma okol šesto evrov pol dobi regres tko da greva lahko potem za 10 dni na morje, greva lahko a ne. Pa še oče mi pomaga pa to.

Se pravi vi kot gospodinjstvo si jih lahko privoščite,ne?

Ja, sam rabim pomoč ne, sama nebi mogla.

Torej ugotovile sva da v gospodinjstvu ne živite sami?

Ne.

Koliko vas živi?

Jaz, partner pa hči.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Sploh... Mam čas, sam sploh nočm, ker sm pač za sedem mescov, pač brezposelna in sem padla full v depresijo in mi je to full težko a ne, sploh nočm. Zaprla sm se pač u svoj svet in iščem in nočem no... Ne maram tega no... Časa mam kokr hočš sam nočm, ga raj potrošm da sm u naravi s svojimi najbližjimi, s hčero,s partnerjem kokr da bi za prjatile...

Torej se z njimi ne družite?

Mislím, grem na kšno kavico a ne, sam potem pa si mislm ne, mam pač eno kolegico k je pač za nedoločen čas in dela res po cel dan in sem ji rekla, glej si za nedoločen čas, bot vesela tud če delaš cel dan, dobiš plačo, lahko dobiš regres, lahko na banki zaprosš posojilo k ga js ne morm a ne in ona mi pa kr govori ne, ni tko k ti mislš jz bi bla pa raj tko k ti, sm rekla dobro pol pa pust službo pa boš vidla kako boš pol k boš tko k ... na mojm mestu,ne?

Se pravi pride do sporov?

Do sporov pride, ja ja ja.

Se pravi ni tako da bi vam nudili pomoč?

Ne, ne , ne, ne...

Pa si želite da bi imeli ljudi okrog sebe, ki nebi razmišljali tako kot ona?

Pa mogoče tudi v službi si lažje najdeš krog ljudi?

Ja, je lažje ne, ker si v službi, če delaš, ja.

Ja, ja rada bi, sam ni jih... jih je mal no, nevem...

Se pravi ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite na to da ste brezposelni, se o tem pogovarjate?

Pogovarjamo, ja ja... V bistvu sej sorodniki me razumejo, ker rečejo sej glej kok je takih ne, jaz mam v bistvu že 22 let delovne dobe, sej nism lenuh a ne, sam js iščem iščem pa ne dobim in potem rečem lej, morš met veze če nimaš nobenga da te sprav notr, a ne, ne boš dubu, jaz sm že, prošnje pišm, sm že 50 razovorov nrdila, od tega vsi so tko ja...bomo pa to, potem sploh ni odgovora, te ne pokličejo al je negativen odgovor ne, in...

Depresivno a ne?

Ja, depresivno ja... Zej jaz sm navajena ne, delat, k eni pa tko boga moljo ne, sam da nebi dobu, sam da nebi... Jaz sem pa navajena, js se počutm nekoristno ne, ker ne hodm u službo in mi je to...

Pa se vam zdi da so bili odnosi v ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ja... drugačni, zdej te gledajo kokr češ da si ti kriv, v bistvu pa nism bla kriva, ker je šla firma v stečaj in tud vsi mel iste plače, kot da si ti en lenuh, da ti nočeš delat ne, da živiš na državni, sam jaz nočm, jaz hočm se zaposlit, jaz nočm a ne...

Ste član katerega kluba/organizacije?

...

Kakršnega koli, na primer planinskega, gasilskega, katerega koli?

Ne.

Pa si želite da bi bili?

Ja, želim si, sam pol spet... tist mmm... kk se reče, treba članarino plačat a ne, pa jet, pa morš met dnar a ne... in je problem.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Hmm, aja tko...

Približno?

Ja, ja, na primer zjutri vstanem, popijem kavo, grem vn s kužkom, potem kej pospravm, skuham pa pride Tjaša iz šole, pove kaj je novga, kaj ni, se učiva skupi in potem spet kej, kaj jst vem, sej, z njo sm pa pride moj iz službe in tko in gremo v naravo, mam motorje vsi trije in potem tko no...

Pa vmes grete kaj na tablo pogledat za službo?

To sm ja... To grem zmerm na tablo gledat... Prej dons sem prišla z razgovora in je bla full tko prjazna samo, ker, za čistilko sm šla pač, pa prav, vse pa prav bi vas uzela, mate izpit? Šoferski? Nimam ne, zakaj pa rabte to a ne? Pa prav zato ker bi ene materiale, pa bi šla na teren. Sem rekla nimam ne, pa prav pol pa lahko greste, drugač bi vas uzela, sam ker nimate šoferskega izpita vas ne morem uzet a ne, in... Nevem kt da morš zdej met V., VI. stopnjo da boš navadna čistilka bil no.

Pa sej če bi imeli zaposlitev pa če dobivali plačo, bi lahko, če bi zahtevali od vas, bi lahko šli naredit izpit?

Ne, ne sam mene sploh ne zanima ne, ker se bojim teh nesreč velik, nistem tip za to.

Zato pa je mene motorja strah, zaradi nesreč.

Aja, pa sej jaz mam un... avtomatik, jaz nimam težek motor a ne... ja, pa kolo a ne.

Spol: ženski

Starost: 45

Izobrazba: srednja trgovska šola.

INTERVJU št. 6 - Luka

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Ja. Socialno pomoč?

Nadomestilo za brezposelnost.

Ali si s finančnimi sredstvi, ki jih trenutno prejimate lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja?

Npr. položnice, hrana...

Ne.

Torej vam to povzroča težave?

Ja, dolgoročno gledano so težave, ampak trenutno pač shajam, ker mam prihranke.

Kolikšno breme vam predstavljajo ti stroški?

A to pomeni kolko na mesec rabim priliva oz. odliva al kako?

Ne, tako mislim kakšne težave imate, kako doživljate to?

Skupaj nekako pač okoliščine... v bistvu sem, mmm, svojo hišo smo prodal, pa ločitev sem imel, tko da sem pač dobil ena sredstva ne, in zdej sem trenutno pač kot podnajemnik in iščem stanovanje pa iščem mmm v bistvu čakam na službo, na novo zaposlitev.

Ali ste kdaj zamudili s plačilom teh, recimo položnic in podobno ?

Sm, sm, čeprav pač pol plačam, ampak zdej sem vidu da je dražje ne, če zamujaš, tako da je boljše redno plačevati ne, ker se pač temu ne morš izognt.

Se pravi kredita si niste rabili vzeti ali sposoditi denar da bi pokrili stroške?

Ja, sem si sposojal, v bistvu tud prek banke ampak trenutno pa ne.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina oz. gospodinjstvo?

Kaj mislite s tem zadovoljen? Če bi raje več mel, višji standard al kako?

Materialne razmere, ne vem, če recimo računalnik, avto,... Ali ste zadovoljni s tem kar imate?

Ja, sem zadovoljen.

Si mogoče želite kaj, česar si ne morete privoščiti?

Ne, brez pričakovanj, pa brez želj. Manj si želiš, bolj si lahko zadovoljen.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni?

Ne vem to, kako mislite privoščim, ampak tisto kar rabim, uporabljam in načeloma čim manj, ampak mam pa vse te stvari ko so dans pač potrebne če si v civilizaciji, ne.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Mislím da si ne morem privoščiti, ampak si jih pa, striktno, ker pač telo pa duša to rabita in sem tko naravnán da pač da se nagradim pol vsako leto za delo, zej kako leto majn, kako leto pa več. Pa rad potujem, to mi dost pomeni v življenju.

Ali živite sami v gospodinjstvu?

Trenutno ne.

Koliko pa vas je?

Dva.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Ne nič se ni v bistvu spremenilo.

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Minimalno.

Torej ne vsaki teden recimo?

Formalno vsaki dan.

Kaj pa neformalno?

Neformalno pa čim manj, ker v bistvu pač zaenkrat še ni blo potrebe, pa tudi na novo sem se preselil tko da zdej spoznavam ljudi.

Kako pogoste se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

Tko sm v bistvu v klubu, pa sem inštruktor, pa mam svojo skupino da 3-4 krat na teden mamo treninge tko da...

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisлити to dejstvo?

Pa v bistvu se ne čutim brezposeln, ker mam dost dela v bistvu ne, čeprav pač ni plačano v bistvu ne, ampak delam uradne projekte tut, ka pa vem prevajam recimo neki, pa tudi lektoriram, tko za prijatle. Ne počutim se da bil bil brez dela, da bi bil brezposeln, čeprav uradno sem.

Se s sorodniki, prijatelji pogovarjate o brezposelnosti?

Bol malo.

Zakaj?

V glavnem vsi delajo, se mi zdi da ni to, čeprav je, kaj pa vem... Ja, pa ni čist tko sej pride do tega, da pogovor nanese na brezposelnost, ker je dejansko v Sloveniji in svetovnem merilu je pogosto da je pač to velik problem ne, s katerim se soočamo vsak dan.

Pa vam je lažje potem, če se pogovarjate o tem?

Ne, ker s pogovarjanjem v bistvu samo trenutno mogoče omili stisko, v bistvu pa je treba bit aktivn ne in delat... ne s pogovorom ampak z delom v bistvu ne?

Ali se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ne, v glavnem ne.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Ja.

Kako poteka vaš tipičen dan? Približno?

Kako poteka... Jah bom reku v bistvu sem navajen da se dost gibam tako vsaki dan... ka pa vem, delam za telo in za dušo bom reku da... Kolesarim pa tečem pa pol še hodim v... trenutno tut v fitnes hodim... nogo v bistvu mam, sem mel ene težave, poškodbo da si to pač rehabilitiram. Pol mam pa še te večerne treninge, vmes pa še kaka dela tko nardim, doma tko za računalnikom.

V bistvu ste full aktivni...

Sem, ja...

Spol: Moški

Starost: 55 let

Izobrazba: Predmetni učitelj.

INTERVJU št. 7 - Rado

Ali si z finančnimi sredstvi, ki jih trenutno prejimate, ali prejimate kakšna finančna sredstva?

Nadomestilo, nadomestilo z zavoda, denarno nadomestilo.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja?

Zelo težko.

Imate pri tem težave?

Ja težave so, ne ... ker stanovanje in položnice precej vzamejo, tisto, kar dobimo z denarnim nadomestilom to gre za položnice in stanovanje, no, recimo, ne. Položnice v glavnem poberejo, poberejo ti vse, kar je.

Se pravi vam to predstavlja neko breme?

Ja, seveda ne, je breme ne ... Breme je, seveda, veliko breme ne. Čeprav nisem dobu jaz, štiri mesece sem na tem čakalni dobi no, kokr se reče ne, čakalna ...

Ali ste kdaj zamudili s plačilom teh stroškov, položnic?

Zaenkrat ne, ker smo neke rezerve imeli in zdaj bo že malo stiske,ne. Zej smo v tem takem, nismo še... zaenkrat ne, ampak zdej je že prišlo do ene meje, do ene varne meje.

Ali ste si morali kdaj vzeti kredit oz. sposoditi denar?

Ne še.

Ne še?

To je blo tud ne še, ampak je zdej, bo že treba.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Ja to je pa... To pa nebi reko, do zdej je šlo, ampak pravim, to še enkrat pravim takole, do zdej je že še šlo, ampak zdej ko smo že prišli na to vejo, da smo tle na zavodu, to kaže na slabo.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobitel?

Razen televizije, ostalo pa ne, televizijo si pa morem, si privoščim, edino televizijo, ostale pa ne.

Mobitel, mobilni telefon?

To mam, mam... To je zdej obveza ne, več kot obveza.

Kaj pa si želite recimo pa si ne morete privoščiti?

Ja, ne nimam nobenih želj ne, edino želim si najt službo in da v miru lepo služim denar in preživljam se.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?
 Ja, dobro jaz sem sicer mam drugač svojo, družino mam drugač razdeljeno in počitnice so kot počitnice ne, počivam če ne delam ne, kaj čem še...
 Mislim tak če greste kam na dopust pa to?
 A to to... ne, to ne, niti slučajno, ni financ za to, niti slučajno.
 Ali živite sami v gospodinjstvu?
 Sam. Sam sem ja.
 Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?
 Ja, to je. Mam več časa, časa je preveč, ne dosta ampak preveč ga je.
 Ali imate slike s svojimi sosedi?
 Mam, dobre stike.
 Pogosto?
 Stiki so vsak dan, seveda. S žlahto in s sosedi in vse.
 Kako pogoste se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?
 Kako dolgo al kako? Nism razumu to?
 Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?
 Ja to kokr rečeš, pogosto ne, kokr je ne...
 Recimo s prijatelji da jih pokličete pa to?
 No, sej se...
 Pogosto?
 Ne, pa kar se pokličete, tedensko al kak? Jaz nevem kak ti to pogosto ne?
 Tedensko, dnevno.
 Tedensko, ja tudi, z enima dnevno z enima tedensko ne, odvisno. Kokr kdo ma čas a ne? Če če ne dela pol pol se lahko večkrat, če, ne morš ga motit, ne, če dela? Če je v službi pa ima svoje obveznosti pol ne moreš motit,ne?
 Ali ko se z njimi družite pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisлити dejstvo da ste brezposelni?
 Ja, to je to ne. Mislim to se razpravljamo. To se...
 Se pogovarjate o tem?
 Ja pogovarjamo, teme so take...mmm... Teme so take ne, kako priti do službe zdej, kako zdej priti, čeprav pravim, sem vam že reku ne, da 4 mesece, nisem vaju tega da ne delam ne, 30 let dela pa zdej kar naenkrat ne...pač pol pol, malo je... živčen rataš al kako bi reku.
 Pa se vam zdi da so vaši odnosi z njimi zdaj drugačni ko ste brezposelni?
 Nisem nč, nisem nč opazu,ne. Da so normalni, čist normalno. Sej tok ne jamram, jamramo vsi ampak v resnici je to... nism opazu ne, nism opazu da bi blo, da bi si drugačno, da bi se drugač...
 Pa vam pomaga to, da se... Se vam zdi da vam to pomaga ko se pogovarjate z njimi?
 Ja, vsekakor ne, ko sam sedet ne vem neki tam neki tule...
 Ste član katerega kluba/organizacije?
 Ne.
 Pa bi si želeli biti?
 Jah, nevem kej bi si zmislu ne? Da bi šou tak, kaki klubi...
 Planinski?
 Planinarjenje, to ne...
 Gasilsko društvo?
 Ne ne ne...
 Kakšna koli društva?
 Ne, to so malo tamo šahiramo ne, šahovski ne, to je, to je čist malo, ampak...
 Se pravi ste recimo?
 Ja.
 Kako poteka vaš tipičen dan?

Jah kako bi zej vam to razložu?

Tako na približno?

Zjutraj vstanemo pa po navadi hoja ne, ker moremo malo, malo gibat, to je edino ne... 3 ure hoje, pol je branje časopisov pa spremljanje teh prostih delovnih mest, nekaj televizije, popoldan je tud sprehod, če so kakšne te tekme rad grem šport pogledat, športne prireditve grem gledat al je bilo na Ježici tu, al je v Celju al je v Novi Gorici ne, s prijatelji kam gremo, obiščemo tele športne dogodke, pa tud če je kakšen koncert, kot recimo Oliver Dragojević pa take ne, ajde bol stare, to je, to je to... Koncerti so tako, ni ni, športne prireditve bol, rad grem na Planico recimo, če je Planica odprta za polete, četudi ne znam smučat evo, gor ne vsej na dile stopim. Ampak polete raj gledam ne.

Spol: Moški

Starost: 50 let

Izobrazba: srednja poklicna, kovinarska smer.

INTERVJU št. 8 - Klemen

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Trenutno nič.

Se pravi s finančnimi sredstvi, ki jih trenutno imate, ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške vsakdanjega življenja?

Ne.

Ali imate pri tem težave?

Seveda.

Kakšne težave pa? Mi lahko to malo opišete?

Stanovanjske, pač trenutno mam stanovanjske pa, verjetno, na bolniški sem bil dolg časa in pač minusira, v bistvu ja no, tko da...

Kolikšno breme vam predstavljajo ti stroški? Ali ste zamudili kdaj z njihovim plačilom?

Jah, vsak mesec. Se štuka.

Ste si morali kdaj sposoditi denar?

Ja.

Ali ste imeli težave mogoče z odplačevanjem tega?

Ja.

Vam to predstavlja breme?

Seveda, normalno ne, sej vsakmu.

Mi lahko poste kaj več?

Stroški pač, mel sem s.p. recimo, pa se je polomu in pač prispevke sem mogu plačevat, bolniško mi niso podalšval in sem si pač mogu sposojat. Pol vračat se pa ve kako je ne, če ne morš delat.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Ne.

Zakaj?

Mmmmm, zato ker si vsak zasluž več, če je pripravljen seveda delat.

Ali si lahko privoščite stvari kot so TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni telefon?

Ja.

Ali obstaja mogoče kaj kar si želite pa si ne morete privoščiti?

Ja, svoje stanovanje.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Ne, trenutno ne no, tko bom reku.

Ali živite sami v gospodinjstvu?

Ja.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Ja.

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Ne.

Sploh? Zaradi...

Sem dost na frišno pršu tko da.

Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

2-3 krat na teden.

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam druženje z njimi pomaga odmisлити to dejstvo?

Recimo da ne pomislim.

Zakaj pa mislite da je temu tako?

Pač še dodatno breme, tudi to psihično pač ne, pač ne razmišljaš.

Rajši pozabite?

Ja, bolj tko, kot pa da se človek preveč sekira.

Pa se pogovarjate z njimi o brezposelnosti?

Ja malenkost, malenkost no, ne pretiravamo no...

Pa se vam zdi da vam je potem lažje ko se pogovarjate z njimi o tem?

Ne, to mora vsak človek itak sam zrihtat ne? Veliko večino pač... zgolj kot kšna informacija al pa kej tacga, drugo pač ne, ne.

Se pravi se potem počutite boljše, slabše?

Ah, boljše sigurn ne, če ti nekdo kej pove al pa pomaga.

Pa se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ne.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Ne.

Pa si želite da bi bili?

Nimam neke želje.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Zjutri vstanem, grem laufat pol pa nevem, mal grem pač na sprehod pa to ne... mal do kolegov, se mal pogovarjamo in to je to, tko da...

Spol: Moški

Starost: 35

Izobrazba: Mizar in tapetnik.

INTERVJU št. 9 - Sandi

Ali trenutno prejimate kakšna finančna sredstva?

Ja, prejemam. Bolniška..- iz ZPIZ-a.

Za bolniš...

Ja, ki sem na bolniški.

Ali si s temi sredstvi lahko pokrijete stroške sprotnega življenja?

Ne.

Imate težave pri tem?

Mamo težave seveda. Saj z 400 eura ne moreš plačat stroške, položnice pol pa za... za jest nimaš, za obleko, težko... Še bolan sam, sem bil na preiskavama, grem na operacijo, lansko leto sem že bil na operaciji kolena, desnega, zdej čakam levu, še mam tumor in... groza!

Kolikšno breme vam predstavljajo breme ti stroški?

Veliko. Kaj pa vem, da vam vse naštejem, sej rabiš denarja recimo, približno za en mesec, tam od 800 do taužnt. Tisoč evrov.

Mislim pa vam predstavljajo breme, se sekirate zaradi tega?

Ja, ja seveda seveda, kako da nebi, s 400 eura se moraš sekirat.

Ste kdaj zamudili s plačilom teh stroškov?

Ja, se prestavi na drug mesec, eno položnico plačam en mesec, pol pa drugo, drugi, tak gre v minus pol pa... se znajdem, ne moreš, s 400 eura ne moreš redno plačati stroške, nimam... Če redno plačaš stroške pol pa nimaš za jest. To je to...

Ste si morali kdaj sposoditi denar?

Ja, včasih, ampak ko pride un čas da vrnem nazaj... pol pa je mal...

Se pravi to vam tudi predstavlja neko breme/težavo?

Ja ja.

Ste zadovoljni z materialnimi razmerami v katerih živite vi in vaša družina?

Niti ne.

Zakaj?

Nimaš uno kar rabiš... nimaš, ne moreš dobit, če greš na občino iskat kakšno socialno podporo pol pa pravi, ja, nimaš pravice, nimaš uno... Sej nazadnje, lansko leto, ko sem že bil v enem podjetju. Eno leto že nisem dobu niti centa, smo že šli na sodišče, sodišče je že dalo gor na papir, da firma mora plačat, ampak firma ne obstaja in na koncu neboš dobo niti enga centa. Eno leto sem šo s svojim denarjem če smo za prevoz, za malco.

Ali si lahko privoščite stvari kot so na primer TV, DVD predvajalnik, računalnik, pralni stroj, mobilni telefon?

Zdaj ne, ampak prej takrat ko so še bili tolarji, pa je bila služba pol pa sem si privošču in to mam. Zdej da bi šo v trgovino po ne vem kakšen LCD ali plazmo, DVD, ni šans, sej nimaš za kruh.

Želite pa si verjetno?

Ja, seveda, saj je otrok, ja... Zej bomo dobili, maš to kar maš in zaenkrat ni več, nimaš denarja.

Ali si v vašem gospodinjstvu lahko privoščite enotedenske letne počitnice?

Ne. Če greš recimo v kakšen apartman, tam od 80 do 100 eura, ja nimam, sej počitnice gremo v hribe al pa v stanovanje, nikamor več... nimam, nimam denarja... sej rabiš denar za prevoz, pol pa stroški pridu... ni šans, s 400 eura ne morem si privoščit niti kakšno malicu da grem u kakšen restoran, ker una stane tam 8-10 eura, kosilo da greš.

Pa živite sami v gospodinjstvu?

Ne,ne, žena pa otrok.

Trije ste torej?

Ja, trije.

Ali se vam zdi da imate zdaj ko ste brezposelni več časa za druženje s prijatelji, sorodniki, znanci?

Nimam... nimam.

Tako zavzeto iščete delo da nimate časa?

Pa iščeš, iščeš delo, neki bi delo ampak vedno ko prideš pol pa pravi, ja bomo poklicali, pišeš prošnje na koncu ne dobiš nobenega odgovora. Prijatelj pa odpade, ker nimaš, recimo ko ti pride kakšen prijatelj nimaš, nimaš kaj dat na mizo gor, da neki spiyo, pojo, nimaš, pol pa rajši ti zapri se v stanovanje, druge ni.

Ali imate slike s svojimi sosedi?

Mam, včasih se pogovarjamo, čez balkon pa zunaj stanovanja, pred vhodom bloka.

Kako pogosto se družite s prijatelji, sorodniki, znanci, ki ne živijo v vašem gospodinjstvu?

Kaj pa vem, dva krat na en mesec. Se slišimo s telefonom včasih, odvisno... Če maš kaj gor na računu pol pa pokličeš, al pa prideš, malo se zмениš, malo se vidiš, gore dole...

Ali ko se družite s prijatelji, sorodniki pomislite kdaj na to da ste brezposelni ali vam to pomaga odmisлити to dejstvo?

Ma to je že vedno u možganama... vedno brez službe, karkoli da se pogovarjamo, ampak vedno je neki al bom najdu kakšno službo, bom delu al ne bom delu, ker je ta sociala, ne moreš dobit niti enga evra. In mi pravi, ja, saj pa maš podporo. 389 evra, kaj je to? Tri položnice, pol pa nimaš kaj za jest.

Pa ko se pogovarjate z prijatelji, sorodniki, vam je lažje potem?

Včasih, včasih pa ne, včasih pa še hujše pride, ker je on, pol pa vedno pravi, ja nimam službe, nimam dela, pol pa ti vse pride, pol pa si zmatran... Pol pa ne morš, enostavno ne gre.

Se vam zdi da so bili vaši odnosi z ljudmi okrog vas drugačni pred brezposelnostjo?

Ne.

Enako?

Ja.

Ste član katerega kluba/organizacije?

Nisem.

Pa si želite da bi bili?

Želim, sam denar za članarino pa nimam. Pol pa ne grem v noben klub, sej je otrok v klubu ampak drugi ne.

Kako poteka vaš tipičen dan?

Zjutrej ko se zbudim grem najprej v kopalnico, spijem kavico, pol pa mal gledam včasih televizijo, teletekst da vidim kakšno službo... Zvečer pa greš v postlo, aja vmes pa pride kosilo pa večerja, če maš kaj, če nimaš pol pa... sej se najde neki, sej včasih en drugemu pomagamo, kolko se da...službe ni, kaj bo pa nevem.

Spol: Moški

Starost: 39 let.

Izobrazba: Strojnik.

Intervju št. 10 - Tanja

Kako dolgo ste že brezposelni?

Zeje trenutno sen ne, bila pa sen 20 sezon.

Kaj to pomeni?

Delali smo občasno. Pogodbeno. Stalno je bila zaposlitev za določen čas. 20 let je bilo za določen čas. Se pravi v zimi smo bli brez zaposlitve.

Se pravi vsako leto delate 9 mesecev?

Ni mus, od začetka smo delali 9 mescov, potlan pa smo delali niti ne 6 mescov ne? Tak da praktično si delo 5 mescov pa pol...

Ostalo pa vse na zavodi?

Ja, ostalo pa na zavodi.

Pa ste vedli recimo za naslednje leto, da boste lahko to sezonsko delali?

Ja, bilo je približno, no... jemali so stalno, ne? Tak da praktično smo meli od začetka zagantirano, da boš nasledno leto vzeti. Zadjeta leta pa je bilo vse skup kritično ne, te pa si si začelo iskati, ne?

Ste si začeli iskati drugje službo?

Ja.

Kako pa ste se počutili tisti čas, ko ste ostali brez sezonskega dela, pa ste vedli da naslednjih par mesecev nebo nič?

Neje blo lušno. Iskali smo si tak, ke či si ki ke tak ke si šo privat še kej delat, al k kmetom al kon. Ke je vsej nekšne dinar bijo.hmmm... neje blo lušno. Tak se zapereš v sebe v tistem cejti, te na zavodi so pritiskali na tebe, češ išči, išči, išči... ki boš isko, či je nič ne blo,ne...te so pravli, češ vsaki ker rad dela dobi delo...to je ne resen. Či si isko pa isko, pa nesi dobjo.

Te pa ste se zaradi tega še slabše počutili?

Počutjo si se tisto mejn vrednega. Zavod je zahtevo, moreš si iskati, moreš teko meti potrdil, češ...ka si iščeš, ne...sej si lahko ti potrdila mejo, al či te nigi neso vzeli! Vsepovsod je blo odgovor ne, ne, ne... Pa je zavod tudi ponujo tistokrat ke sen šla na plazispenzer delat ... so mi dali za 5 mescov pa nekej, se pravi neje blo 6 mescov, neso mi trebali regresa dati, pa opet na zavod. Opet si bija nič. Mislím bilo je... Kriza je bila.

Kak pa ste zeje s službo?

Zeja sen na optili. Tu je tudi kriza ne... Hvala bogi do zeja sen v vseh treh, pač totih odpuščajih skoz opala, ke sen še ostala notri. Zeja se nekeje malo popravla, ampak je pa tudi resen mala plača, potlan z zavoda malo dobiš, novi izračuni so, to je jako božno...kdo pa ti lahko gnes den s 300 evri preživi? Mislím..finančno, dobessedno si...potrt...

Zaradi tega tudi psiha trpi?

Ja to pa tak al tak, to psihično trpi dosti lidi, dosti zakonov gre zarad tega narazno. Zarad finančnega... Ker doma pride problemov, finančnih, zeja pa či sta oba slučajno na zavodi, te pa je groza. Enostavno hudo je...

Kako zgleda vaš tipičen dan?

Jah, zeja ki sen zaposlena, al pret kda sen bila brezposelna?

Prej ko ste bli brezposelni.

Prvo vjutro je blo...vstaneš, prvo pomisliš ke de pa gnes... bode kakšna pošta prišla, al nede prišla, bode keje prneso poštar...Pride poštar, nega nič...Opet nič. Nonstop si tisti, temperani si, napet, nega sprostitve, nemreš se... koncentracija ti opadne, enostavno den je nemogoči. Vleče se, iz dneva v den se samo vleče...sam v sebe se zapereš, vse ti gre na živce, mali deca so še tisto krat bili, to nebi se smeje zglasiti, to mi je že šlo vse, vrh glave vsega. Samo na tisto mi je šlo, cele noči ne spiš, tisto ti gre po glavi, nega, nede financov, nemreš privoščiti tega otroki, nemreš ovo... Groza!

Se vam pa zdi po drugi strani, da ste imeli več časa za prijatelje, znance, sorodnike?

Ne, ne, zato ki sen, pravin tisti čas je bilo tak... son v sebe se zapereš, zeja odvisno kak kdo preživla, jaz sploh ne znan... Meni je blo muka či sen mogla kon iti, jaz sen se zaprla v sebe, jaz sen samo duma štela biti, samo doma doma doma nikam indi. Dobessedno potlan mi je blo že to odveč, češ kon na obisk iti, to mi je bila smrt. Bojše je blo, či sem bila sama, sen se nekak čist drugačik počutila, kak pa kda si prišo nekan v družbo, te pa kak je to, pa si si že ki nejšla keje, al že ki delaš al pa to.. to to stalno, tisti stalni pritiski, češ boš, maš že ki keje al pa nemaš, mislím, to je blo hudo.

Starost: 42, poročena, ženski spol, v gospodinjstvu živijo 4.